



Северина
Сайтоковлийска
СКРИТИ
БЕЛЕЗИ

Това е една от най-хубавите книги в старомодната българска проза - Стефан Кръстев /Cefules/

СЕВЕРИНА САМОКОВЛИЙСКА СКРИТИ БЕЛЕЗИ

chitanka.info

СИЛВА

Тъгата заля Силва като приливна вълна. Ако някой ѝ беше казал, че стръкче полски мак ще ѝ докара носталгичен пристъп, със сигурност щеше да му се изсмее. Пък и изглеждаше много нелепо с тия портокали зад него. Някак не на място. Точно като нея.

Вече четири години, нощ след нощ събираше багажа си и всяка сутрин го разопаковаше. Къташе спомените си грижливо и надълбоко, а времето ги лустросваше и правеше всичко някак чисто...

Дядо ѝ много обичаше да казва, че всеки камък си тежи на мястото... е, тя беше в безтегловност от много време. А най-много я терзаеше, че не успя да му каже колко е прав — дори на погребението му не успя да отиде. Всяка вест, която получаваше от България, само я караше да усеща по-силно самотата си. Приятелите ѝ се изпожениха, сестра ѝ завърши и замина за ЮАР... Само тя работеше до затъпяване, къташе пари и мечти и чакаше.

Когато получи скъпоценното разрешение за престой и работа, дори не успя да се зарадва. Поиска отпуск, събра си багажа и две седмици по-късно кацна на летище „София“. Беше очаквала времето да е хубаво, птички да пеят и едва ли не цялата страна да ликува, че тя се е прибрала.

Беше средата на октомври, небето бе сиво и схлупено. Качи се в едно такси. Шофьорът беше надул и парното, и радиото. Силва неволно се намръщи, когато я обгърна родната чалга. Таксиджията караше като бесен и ругаеше звучно. По едно време Силва чак се изчерви — беше забравила колко богат и цветист е българският език. Когато я стовари пред автогарата, пребледня като видя колко трябва да плати. Болеше я главата от шума и имаше чувството, че не ѝ стига въздух — сивите сгради я затискаха отвсякъде.

Сградата на автогарата бе нова и чистичка. Силва се огледа за момент объркано, после отиде пред касите и учтиво попита:

— Извинете, от къде трябва да си взема билет за Варна?

Момичето отсреща и се сопна:

— От десета каса! Не виждате ли, че си пише! Или от автобуса.

Реши да не се ядосва. Взе си билет и после се поздрави за предвидливостта — пред автобуса имаше тълпа и шофьорът отказа да качва без предварително закупени билети.

Сивотата и дръпнатите хора я постреснаха. Успокояваше се с мисълта, че това е все пак столицата... Нейната любима, непроектирана за коли, а и за хора, София.

Никой не я посрещна. Дори гларуси нямаше. Отгоре на всичко ѝ се наложи да се разправя с таксиметровия шофьор, защото живеела „прекалено близо“.

Прибра се в къщи, плачейки. Любимата ѝ България, страната, с мисълта за която се будеше и заспиваше, я беше посрещнала студено. Светлите ярки спомени се сринаха под тежестта на калта и боклука, на безразличните погледи и немотията.

Апартаментът изглеждаше студен и необитаем. Отвори навсякъде, за да прогони дъха на застояло, но продължи да го усеща от чаршафите, от хавлията си, от душата си. В гърдите ѝ се бореха облекчението, че си е дошла и нетърпението да си тръгне. По-лесно ѝ беше да е патриот отдалече и да запази светлия образ на страната си, защото иначе рискуваше да се превърне в изгнаница в собственото си сърце.

Посещенията на любимите ѝ места и срещите с приятели ѝ донесоха само тъга. Колкото и да се опитваше, не успя да преодолее разстоянието и неловкостта, които усещаше. Не можеше да разбере тя ли се беше променила много или обратното, не се беше променила достатъчно, за да отговори на очакванията им.

Отиде си остаряла и помъдряла внезапно. Илюзиите се бяха изпарили, но така ѝ беше по-лесно да заживее истински. Омъжи се за един испанец, с когото се срещаха отдавна.

След време, въпреки че почти не говореха български, децата ѝ обикнаха далечната екзотична земя, за която майка им говореше рядко, но с огромна любов.

НИНА

Автобусът гълташе километър след километър по прашната италианска магистрала. Слушалките в ушите на Нина заглушаваха шума на двигателя и оживените разговори наоколо ѝ, но нямаше как да я откъснат от собствените ѝ мисли. Внушаваше си, че е спокойна, но сърцето ѝ се бе свило — предстоеше им да минат испанската граница тази нощ и в ума ѝ се блъскаха хиляди варианти. Час по час отваряше чантата си да провери дали не е загубила листчето с телефоните, в което беше цялата ѝ надежда.

Жената до нея — мургава и ниска, заемаща седалка и половина — потупа ръката ѝ. На Нина ѝ се прииска да ѝ се озъби, но все пак махна слушалките.

— Твоите хора на гарата ли ще те посрещнат?

Момичето кимна. После се почувства длъжна да добави:

— Намерили са ми работа...

Циганката поклати глава:

— Не разчитай много, момиче! Така няма да те разочароват.

Нина кипна, но си наложи да остане спокойна. Малко остана да изтърси „При вас не знам как е, но ние, българите, си помагаме...“ Не беше време за глупав расизъм. А и хората, при които отиваше, бяха сигурни. Сами ѝ бяха предложили да отиде, те щели да се погрижат... Бяха ѝ дали телефон и... Какво ли знаеше тая лелка до нея!

След като се стъмни, започна да се върти на мястото си и да се визира във всяка табела, прелитаща покрай тях. Хем ѝ се искаше да стигнат по-бързо, хем умираше от страх. Според шофьорите оставаха още три часа, но на нея все ѝ се струваше, че бъркат, че ще стигнат преди това...

Не усети как задряма. Напрежението от последните два дни я беше смачкало. Стресна се от лампите в автобуса. Наоколо зашаваха хора, зашумяха покани и паспорти... Сърцето ѝ се качи в гърлото. Чак ѝ призля от адреналина. След един завой вдясно от тях се появи

осветена постройка със стъклени врати и спрял пред нея автобус. Български.

„Край, помисли си тя, ей сега и нас ще спрат...“

Само че никой не им обърна внимание. Автобусът продължи да пори нощта, а Нина все още не можеше да се отпусне. Беше в Испания.

От пътя след това не помнеше кой знае колко. Всички спяха, а тя се взираше в табелите и рекламите, задрямваше и се стряскаше от хъркането на жената до нея.

Когато в седем сутринта слезе на гарата във Валенсия, се чувстваше изцедена. Искеше само да се изкъпе, да си легне и да не мисли за нищо.

Не я чакаше никой. Намери телефон и след кратко колебание — от езиковите курсове все пак имаше полза — започна да набира номерата, които ѝ бяха дали. Не отговори никой. Набираше пак и пак, докато паниката се надигаше като огромна вълна. Сълзи запариха на очите ѝ. Затвори и седна на една пейка със сака в краката си. Затвори очи и се опита да се успокои. Бяха на път. Или ей сега щяха да дойдат и затова не отговаряха.

— Какво става, момиче! — стресна я така познатият ѝ глас. — Не дойдоха ли?

— Сигурно са се забавили по пътя — сопна ѝ се Нина. Изобщо не беше в настроение да се разправя с опротивялата ѝ още от автобуса лелка.

Жената и тантурест мъж си размениха няколко думи на цигански и тя продължи:

— Хайде, ела с нас. Ще им се обадим от село и ще дойдат да те вземат от там, искаш ли?

— Те сигурно сега ще дойдат...

— Ами ако не дойдат? — бабката като че загуби търпение. — Хайде момиче, бъди разумна.

Нина въздъхна и нарами сака.

Настаниха я в малка стаичка на последния етаж. Живееха в триетажна къща с двор, застлан с плочки. Ужасно, според нея. Стаята беше задушна и малка, но поне имаше легло.

— Може ли да се изкъпя? — плахо прошепна момичето.

Жената кимна.

По пътя беше научила, че се казва Румяна, а мъжът ѝ — Петър. Имаха три дъщери, но едната бе в България с мъжа си и Нина се запозна само с двете по-малки — Силва и Катина.

— Храна искаш ли?

— Имам. Само хляб...

— Силва ще ходи на магазина и ще ти купи хляб.

Нина се поколеба.

— Аз... може ли да отида с нея? Искам да видя кое къде е.

Малката сви рамене.

Магазинът беше голям и шумен. Силва ѝ обясни, че в петък следобед и в събота винаги е така. Нина слушаше скорострелната испанска реч и се ужасяваше — не разбираше нищо. Дори една думичка не хващаше, която да ѝ е позната.

Като се прибра, се изкъпа надве-натри и си легна в задушната стая. Плака, докато не се унесе. Събуди се в неделя по обяд. Не спа добре — все ѝ се струваше, че още е в автобуса. Продължи да звъни на номерата, които имаше, но без успех. Обезсърчи се. Нямахте познати, парите ѝ нямаше да стигнат за много време — оставаха ѝ за обратния билет и малко от горе. Беше разочарована и се чувстваше пълна глупачка, защото се бе подлъгала.

Румяна пресече обясненията ѝ с думите:

— Предполагам, че пари нямаш.

Момичето се изчерви. Знаеше, че ще трябва да си плаща квартирата или кой знае какво, но ѝ се стори грубо от страна на спасителката ѝ.

— Колко искате?

— Нищо не ти искам засега — отвърна ѝ Румяна. — Знам, че нямаш. Мъжът ми ходи на работа на полето и ако искаш утре можеш да отидеш с него. Тежка работа е, ама друга няма в момента.

На Нина ѝ се доплака.

— Благодаря... не знам как да... благодаря!

— Няма нищо. Както казах, работата е много тежка. И си вземи шапка! Да не ми слънчасаш там.

Когато на следващия ден се върна от полето, на Нина не ѝ се искаше да благодари. Напротив, идеше и да убие някого. Чудеше се как можа същество като нея, с такива перспективи, с висше образование и прочее — да се озове на такова място... Ръцете ѝ бяха черни от

пръстта и изранени от лозовите пръчки, цялата бе изгоряла от слънцето. Болеше я всичко и искаше да умре.

Обади се на сестра си и се разплака по телефона. Стигнаха ѝ силите само да каже, че е добре, че си е намерила работа и че са ѝ вързали тенекия. Когато се прибра от пощата, се чувстваше най-самотното същество на света.

А когато си отвори една от купените в събота консерви, се разплака отново. Беше риба тон, а тя риба не ядеше.

В петък, когато ѝ платиха, се почувства по-добре. Болките в гърба бяха намалели, ръцете ѝ бяха загрубели, а сумата, която ѝ връчиха, беше — поне според нея — едно малко състояние.

Прибра се и каза на хазайката си:

— Искам да ти плащам наем.

— Не можеш да останеш много дълго — вместо това ѝ отговори Румяна. — След два месеца идват роднини. Но дотогава ще ти намерим нещо.

Разбраха се за петдесет евро на седмица. Което, Нина тогава не знаеше, си беше пладнешки обир.

Чувството за самота не изчезна, въпреки че Нина започна да свиква малко по малко с обстановката. Вече дори разбираше повечето от думите на шефа си, но я беше срам да говори.

Липсваха ѝ приятелите. Липсваха ѝ спокойните вечери на бира с колеги. Работата с мозъка, а не с ръцете. Чувстваше се затъпяла и без цел. Ходеше на работа, връщаше се и лягаше да спи. После сядаше да учи омразния ѝ испански език — струваше ѝ се безсмислен — и лягаше отново. В съботите звънеше на сестра си. Понякога просто плачеше тихичко, докато я слушаше. Сестра ѝ усещаше това, но никога не каза нищо. Говореше ли говореше за родния им град, за приятелите, за бабите и постепенно сълзите на Нина пресъхваха. Затваряше успокоена, но празна.

После започна да си дава сметка, че така разстройва сестра си и се постара да спре.

Не че ѝ ставаше по-леко. Просто осъзна, че сама трябва да понесе товара на избора си.

Най-ужасното от всичко бе, че нямаше кого да обвини за трудностите си. Започна да става затворена и зла.

Един от малкото хора, с които разменяше по някоя друга дума, беше мъж горе-долу на нейните години. Знаеше, че се казва Емил и има приятелка, която още нямаше седемнадесет години.

Един ден, докато обядваха, му спомена, че трябва да се премести.

— Как смяташ, за двеста кинта ще намеря ли някоя стая?

— Ти толкова ли плащаш сега?! — изуми се той. — За триста ще си вземеш цял апартамент...

Нина се изчерви. И се ядоса на Румяна. После обаче осъзна, че няма смисъл — тя я беше приела в къщата си, тя определяше условията.

— Ще поразпитам — продължаваше Емил. — Ще намерим нещо, ама няма да е в същото село.

— Няма значение — отвърна му тя. — Ако трябва, ще си купя колело, за да идвам на работа.

— То ние до седмица ще свършим тук и ще ни пусне.

Тази вест ѝ подежда като леден душ. Започна да усеща отново надигането на паниката. Явно ѝ пролича и по лицето, защото той замълча за момент, после се наведе към нея и тихичко рече:

— Аз сигурно ще почвам да бера черешки... Ако искаш, дай ми телефон и ще ти се обадя.

— Нямам телефон... все още. Ще ти звънна аз, става ли?

Стаята, която ѝ намери Емил, беше като кибритена кутийка. Половината, заета от вграден гардероб и с малко прозорче към вътрешен двор. Отново покрит целия с плочки. На първия етаж живееха хазаите, на втория — някакви мароканци, а на третия — тя и двама мъже, които почти не виждаше — работеха в строителството и рядко се прибираха. Ползваха общ хладилник, който не изстудяваше, така че тя пак караше на консерви.

И за първи път, откакто беше стъпила в тая проклетата страна, можеше да пие топло кафе. Истинско, варено кафе, а не гадно разтворено със студена вода.

Реша, че е в рая.

А и колкото да не ѝ се искаше да признае, „проклетата страна“ я посрещаше три пъти по-дружелюбно, отколкото я бе изпратила милата ѝ родина. Малко след като започна работа на черешите, я ухапа змия и въпреки че нямаше осигуровки и каквито и да е документи, веднага ѝ

биха противоотрова. Хората — поне повечето — бяха дружелюбни и помагаха, когато ги помолеше. Макар че избягваше да го прави.

Е, имаше и неприятни моменти. Чуваше понякога коментари за себе си и за чужденците като цяло, но се правеше, че не разбира. Макар че дочутите реплики я тормозеха дълго след това.

Беше се разделила с последния си приятел отдавна — още преди да реши да замине в странство. Пазеше се от всякакви отношения с мъже — имаше чувството, че всички тук бяха като разгонени бикове, готови да налетят на всеки дънер с фуста, без значение дали иска или не. Знаеше, че е нормално, повечето от тях не бяха виждали съпругите и приятелките си с месеци, че и години и все пак се отвращаваше. И жените не бяха по-добри. Тези, които бяха дошли тук при мъжете си, бяха щастливки. Поне така си мислеше Нина.

И на нея ѝ липсваше понякога усещането за близост и човешки контакт, но се държеше на разстояние, не можеше да рискува и да се довери на който и да е. Беше по-безопасно.

Една неделна сутрин я събудиха детски писъци. Когато осъзна, че идваха от долния етаж, изхвърча на терасата на кухнята, като забрави, че е облечена само с дълга тениска. Гледката така я потресе, че в първия момент не успя да осъзнае какво става — на терасата под тях мароканците колежа едно малко козле. То плачеше като дете и на Нина ѝ се повдигна. Избяга вътре, като се сблъска с единия от двамата строители — сънен и по боксерки.

Скоро писъците престанаха и момичето се заблуди, че всичко е свършило. Докато не усети ужасна воня — пърлеха го.

Хвърли една книга в раницата си, шише с вода и някакви бисквити и избяга в парка на другия край на селото. Цяла седмица след това къщата вонеше на горена козина.

Хазаите ги изгониха. На тяхно място дойдоха семейство румънци, с малко дете, което плачеше непрекъснато.

Когато ѝ се случи да остане без работа, почти полудя. Имаше доста спестени пари, но все ѝ се струваше, че се стапят за секунди. Намали и без това оскъдните си разходи за храна. По цял ден кръстосваше селото и разпитваше за работа. Хората вече я знаеха и още щом я видеха, клатеха глави „Няма, няма...“

Седеше си в къщи, молеше се да ѝ се обадят от някъде и за да не мисли за глупости, зубреше испански. Откакто си беше купила

телевизорче и гледаше разни филми, бе започнала да разбира много повече и да учи много по-бързо. Осъзна, че испанският е доста близък до английския, че изобщо не е чак толкова безумен и безсмислен и спря да го възприема като отвратителен.

Което се оказа най-важно, за да започне да говори добре.

Беше началото на октомври, когато телефонът иззвъня. Все пак беше успяла да си купи мобилен, за да може да й звънят за работа, но вече не се надяваше на нищо. Изненада се, когато чу гласа на Емил:

— Ей, моята дружка, к'во правиш?

— Емо! — зарадва се тя. — Къде се губиш? Аз си седя в къщи — няма работа...

— Аз за това ти се обаждам. Ако искаш... Почвам да бера портокали, ама имай предвид, че е адско.

— Не ми пука — почти извика тя. — От толкова време съм без работа, че каквото и да ми предложиш, съм съгласна!

— Стягай се тогава. Утре ще мина да те взема в шест. Да знаеш обаче, работи се без почивка, освен ако не вали някой потоп...

Нина се засмя:

— Голяма работа, малко дъждец! Дават ни по едно кану и... Не ме мисли ти мене. Имам нужда от тая работа. Ще те чакам.

Естествено, в края на първия ден от ентузиазма й нямаше и помен. Даже мразеше Емил, че я беше набутал така. Едва когато го видя колко зле изглежда и самия той, се почувства възмездена. Беше валяло предните дни и листата бяха мокри. В косата си имаше заплетени съчки, листа, чувстваше се като хваната от гората. Беше мокра и с нарязани ръце.

— Как си? — попита я Емил.

— Смазана. Направо ми се иска да умра — честно му призна тя.

— Ще свикнеш — успокой я той.

— Ти да не би да си свикнал...?

— Ами... не — след кратко колебание отвърна Емил. Качиха се в колата му и тъкмо щяха да тръгват, когато телефонът му иззвъня.

— Да? А, здравей, малкото... не... не... днес не мога... смачкан съм... — отсреща някой записка толкова силно, че чак Нина го чу. Емил послуша малко и затвори, без да каже нито дума.

— Проблеми? — след малко наруши тишината тя.

— Мдам. Като си взимам дете на отглеждане...

Нина поклати глава. В такива моменти беше щастлива, че е сама. До момента, в който трябваше да си легне в студеното легло... и да прегръща възглавницата. Но избягваше да мисли за това.

— И ще се виждате ли днес?

— Нямам желание — отвърна ѝ той. — Не съм човек, когото могат да уплашат с ултиматуми от сорта на „Ще кажа на тати...“

Нина се засмя.

— Хайде тогава да те водя с мен. Ще си сготвим нещо. Не ми се яде сама — после се стресна и бързо добави — Говоря ти само за вечеря... нищо повече!

Емил не каза нищо дълго време, после поклати глава:

— Много ми се иска, и на мен ми писна да ям сам, ама... ще трябва да се наядем набързо и да си ходя, а, честно казано, ми се пийват и няколко бири.

Момичето въздъхна, но усети, че се радва. Беше се уплашила, че може да изтълкува поканата ѝ погрешно.

— Като свършим портокалите — каза му.

— Тогава става. Ще се напием като за последно. От мен бирата.

Нямаше настроение да си топли консервата. Изсипа я в една чиния, хапна две лъжици и я хвърли. Беше гадно ядене.

Отвори си една бира и започна да мие съдове. Пак бяха оставили пълна мивката.

В кухнята влезе със залитане единият от двамата ѝ съквартиранти. Явно пак беше прекалил с бирите.

— Здравсти, Рижав! — промърмори Нина и продължи да мие по-припряно. Винаги ѝ действаше на нервите, като беше пиян.

— О, Нинче... — подпря се на плота на десет сантиметра от нея и се вторачи в лицето ѝ. — Как си бе, слънчице? Отдавна не съм те виждал.

— Добре съм, ама съм уморена. Лека ноц — понечи да мине край него. Той протегна ръка и я спря.

— Чакай, не бързай... да си поговорим малко, да се видим...

— Ако не си махнеш ръката, не отговарям — изсъска Нина.

— Ама защо така бе, Нинче? Не с лошо...

Тя докопа току-що измития тиган и перна ръката му с опакото. Мъжът изрева и се вторачи в нея.

— Ясна ли бях? — попита спокойно тя. — Ако не, да се доизясня?

— Ти си луда ма, овца! Като те докопам...

— С полиция не ми се занимава, но ако смяташ, че те ще са поясни...

— Ти си откачена — невярващо поклати глава той. — Или лесбийка. Лесбийка си, нали? Наблюдавам те аз! Толкова време без мъж...

— Ами лесбийка съм. То тук и да не съм, ще стана. А сега да забравим тая история и лека нощ — момичето мина край него, прибра се в стаята си и заключи.

Беше много благодарна на хазаите, че ѝ бяха сложили резе.

— Първия път, като дойдох, спях по полето — внезапно каза Емил. Бяха седнали да починат и да хапнат малко, преди да продължат с портокалите. — Беше горе-долу по това време на годината. Обикалях вилите, за да намеря външна чешма и да си наля вода. Или да се изкъпя. Голяма мизерия.

— Като гледам... — промърмори Нина — май по празниците е най-кофти.

— Липсват ли ти вашите?

Тя го изгледа с насмешка. Той изсумтя:

— Права си, тъп въпрос.

— Не, тъп не е. Има хора, на които не им липсва.

— Просто не им личи... знам ли!

— Мисля, че ще говоря с Хавиер да ме остави да работя тогава — подметна Нина. — Не, че ще ми е мъчно, ами... ей така, да не съм си в къщи.

— Имам по-добра идея. Тогава да отпразнуваме един вид края на портокалите.

Нина се засмя:

— Че до тогава остават месеци, бе, човек!

— Какво сега, опитваш се да изклинчиш, а? Нали ме покани на вечеря, забрави ли?

— Ами добре! — сви рамене тя. — Само не очаквай да прекарам целия ден в кухнята заради теб. — „Или цялата нощ в леглото с теб...“

изкуши се да добави, но щеше да е глупаво.

Пък и от всичките ѝ познати единствено той нито веднъж не ѝ беше направил намек. Дори и най-бегъл.

— Ти няма ли да си на вечеря при бъдещите тъстове? — подкачи го тя.

Емил сви рамене:

— Едва ли, малката внимава да не се почувствам като у дома си.

— Съжалявам. Ами тогава... решено?

Беше мислила, че всички тия истерии покрай коледните празници са преувеличени. Ден като ден, голяма работа. Само че беше длъжна да признае, че ако не трябваше да пазарува и да се подготвя за вечерята, сигурно щеше да е в леглото, потънала в сълзи.

Липсваха ѝ много и сестра ѝ, и всички от България. И докато в магазина минаваше край всички онези щастливи семейства и пълни колички, стана ѝ някак тежко. Чак сега осъзнаваше смисъла на празника. И се почувства зле заради всички онези Коледи, в които не си беше в къщи, за всички пропуснати мигове.

Съквартирантите ѝ се изнесоха нанякъде да пият. Повикаха и нея, но им каза, че иска да си почине.

Както се бяха разбрали, тя беше приготвила мезета, а Емил цъфна към седем и половина с две бутилки уиски и коли.

— Леле, ти май си решил да ме напиеш! — шашна се момичето.

— Решил съм аз да се напия. Ако и ти се напиеш покрай мен — чудесно. Тая нощ не е за трезви, повярвай ми.

Като го гледаше как обръща чаша след чаша, взе да се притеснява. Само че той нито започна да фъфли, нито да залита, камо ли да ѝ налита, а с всяка следваща чаша започна да усеща, че би му налетяла тя.

Ако беше спряла да помисли, щеше сигурно да осъзнае, че това е нормална реакция. Всеки иска да си има някого по Коледа. Само че на нея не ѝ се мислеше. Беше ѝ спокойно и отпуснато и за първи път, откакто беше тук, се забавляваше. Говориха си за България, естествено.

— Мислех, че ще поработя тук няколко месеца, може би година, а после ще се прибера и ще си направя собствен вестник. Или сайт за литература... — довери му тя. — Ама като гледам, с няколко месеца няма да стане...

— И аз така планирах нещата. Исках да е автосервиз. С писането хич не ме бива.

— Дай да направим партия. Докато си чакат колите — бесплатно стихотворение. Или нещо от сорта.

Емил вдигна чаша:

— За предприемаческия дух! — после така рязко смени темата, че Нина щеше да се задави с уискито. — Откакто те познавам, не съм те виждал такава.

— Каква?! — изненада се тя и хвърли скрит поглед в отражението си на прозореца. Не видя нищо.

— Такава. Спокойна. Близка. Иначе все си някъде... някъде далече.

Нина усети, че се изчервява.

— Например, на три хиляди и петстотин километра на изток?

— Ти пък, чак в Турция... Знаеш какво имам предвид.

Тя сви рамене. Почваше пак да се изнервя от тия лични разговори.

— То е нормално де — сам си отговори Емил. — При тия условия... постъпваш съвсем разумно.

— Това не прави нещата по-леки, знаеш... — промърмори тя и гаврътна чашата — Сипи ми още, ако ще говорим на такива теми...

— Няма, няма — побърза да я успокои. — Само отбелязвам. Макар че при вас, жените, е по-лесно. Винаги можете да си намерите някой...

— Ако нямах никакви критерии, досега можех да съм с всеки срещнат. Тук мъжете сте бая лесни — не му остана дължна тя.

Той се разсмя и вдигна ръце в знак, че се предава:

— Но не си с всеки срещнат.

— Щях да съм още по-самотна от сега. И по-опустошена. А сега съм само самотна.

Тишината продължи толкова дълго, че Нина се почувства неловко. Вдигна очи и срещна неговите.

— Хайде де, да прием ли сме се събрали или да философстваме! — избърбори тя, с ясното усещане, че ще се опита да я целуне.

Протегна се, за да стигне бутилката с колата, но вместо това той пое ръката ѝ. И за нейно най-голямо изумление я целуна по дланта. После я притисна до бузата си. На Нина ѝ се прииска да зарови ръка в

косата му, но прозвучалият в тишината телефон я стресна толкова, че тя подскочи и събори чашата си.

— Мамка му! — изпсува и избяга в кухнята, доволна от шанса да се овладее. От там чуваше как телефонът му не спира да звъни и когато се обърна, видя, че я беше последвал. Беше хванала гъбата за съдове да попие разлятото, но той я взе от ръката ѝ и двамата се върнаха в стаята.

— Няма ли да вдигнеш? — попита, а проклетото нещо не спираше. Без да каже нито дума, Емил взе телефона, затвори и го изключи. После я прегърна и я целуна, едва когато усети, че спря да трепери. И не спря да я целува цялата нощ.

Не бяха мигнали изобщо, когато чуха, че съквартирантите ѝ се прибраха. На минаване единият нанесе як ритник на вратата ѝ и противно на волята си, Нина подскочи.

Когато през листата на палмата под прозореца ѝ взе да се прокрадва сивкава светлина, Нина се размърда.

— Ш-ш-шт — прошепна в косата ѝ Емил. — Нека се престорим, че нощта не е свършила.

— Аз само си мислех... кафе не искаш ли?

— Не сега. Сега искам само да те прегръщам.

Тя се сгуши в ръцете му, спокойна и щастлива.

— Ще ти се обадя... нали може? — попита той на тръгване. Нина вече беше изтрезняла от топлината и целувките му и сви рамене:

— Не очаквам да го направиш. Ще се радвам. Но не очаквам.

— Ще се обадя — прошепна ѝ той като заклинание и я целуна по косата. — Обещавам.

Не искаше обещания, не искаше да се чувства като глупачка отново, задето се е доверила на някого, за това не каза нищо. Заклучи и се върна в леглото си, което още пазеше топлината и аромата му.

Човек не може да си даде сметка какво липсва в живота му, докато не го преживее. И не го загуби. Едва тогава разбира.

След един ден бяха на работа. Той не ѝ звънна, но, както му беше казала, тя не очакваше друго.

Мислеше си, че нещата ще се променят. И ако зависеше от нея — със сигурност. Беше ѝ малко неловко в началото да си бърби с него, все едно нищо не е било. Само че постепенно се отпусна. И мисълта, че

той се държи както преди, ѝ донесе облекчение, но и мъничко разочарование.

— Знаеш, че беше страхотно, нали? — тихичко и прошепна той по време на обяд. Останалите бяха предимно румънци и руснаци и не ги слушаха изобщо. — И не беше грешка. Поне за мен.

— И за мен не беше грешка — отвърна му тя. — Но не мога да си позволя нищо повече... Искам да имам някой до себе си, а не само самотата и мисълта, че имам някой някъде... с някоя... Нали разбираш?

Емил не каза нищо повече. Но беше сигурна, че я е разбрал.

След няколко дни отиде в близкото село и остави обява в българската поща — беше на един иранец или либиец, но понеже там работеха само българи, викаха ѝ „Българското“. Обявата гласеше, че търси да наеме стая.

Същия ден в кухнята се сблъска с Рижия. Беше направо неузнаваем — с посинено око и сцепена устна. Като я видя, рече:

— Кажи на твоего приятелче да се укроти малко. И да се благодари, че не му видях физиономията, че сега и двамата щяхте да сте мъртви.

Нина го изгледа стреснато. А той се ядоса:

— Хич не ми се прави, че не знаеш.

— Ти си луд. Не знам за какво ми говориш.

За нейна радост ѝ се обадиха само след няколко дни. Някакво момче току-що беше наело апартамент, понеже чакаше жена си от България, но наемът им бил малко голям.

Срещнаха се и тя го хареса от пръв поглед — изглеждаше на деветнайсет и облекчението му, като я видя, беше очевидно.

— Очаквах да си на четиридесет, с лаком поглед — призна ѝ честно той.

Нина се засмя, но не му каза, че и тя беше очаквала същото. Разбраха се тя да се нанесе в деня, в който дойде жена му, за да няма недоразумения.

Когато каза на Емил, той щеше да умре от смях. Спомена му мимоходом и за историята с Рижия, но когато видя невинния му поглед, ѝ просветна.

— Ти...?! Ти...?????!!!!!! Ти...

— Аз какво? Издразни ме и си поговорихме. Всъщност той побягна и се удари в един стълб.

— Да бе!

Емил сви рамене:

— Знаех, че няма да ми повярваш. Звучи безумно, ама... Това приятелче е толкова страхливо, че само като ни видя, напълни гащите и хукна да бяга.

— Вас...?! Кои „вас“?

Той поклати глава:

— Това няма значение. Знам, че ми се сърдиш, но онази нощ не ми хареса какво направи. А и знам, че те притеснява. Разказвала си ми.

Нина цъкна с език:

— Емо, не си ми нито брат, нито мъж. Спри да се грижиш за мен. Имаш си жена, за която да се грижиш, нали? Аз, ако има нещо, ще ти кажа, майка му стара!

Видя, че се засегна. Но това, което не можеше, а и не искаше да му обясни, бе, че е лесно да свикне със закрилата му. Но се боеше от момента, в който ще я загуби.

Портокалите свършиха през март и за Нина започнаха пак мъките с липсата на работа и несигурността. Премести се и заживя много по-спокойно по отношение на съквартиранти и жилище. Бяха младо семейство, винаги усмихнати и рядко се караха за каквото и да е. А и работеха като луди, та се прибираха за по няколко часа вечер.

Докато нямаше работа, Нина беше поела цялата грижа за апартамента. Не й тежеше, а и така не мислеше за глупости.

Не беше виждала Емил от две седмици и се опитваше да се убеди, че й минава. Само че каквото и да мислеше, истината бе, че й липсва.

Един ден Мария, съквартирантката ѝ, се прибра по-рано от работа и я завари потънала до ушите в препарати. Чистеше кухнята.

— Имам една добра и една лоша новина — започна още от вратата тя. — С коя да почна?

— С лошата — промърмори Нина. Настроението ѝ го нямаше никакво.

— Днес пристигна сметката за тока.

Тя изпуфтя и хвърли ръкавиците.

— А добрата е, — не се стърпя Мария — че ако си търсиш работа, можеш да ми станеш колежка. И да почнеш още от утре.

Нина я погледна смаяно:

— Сервитьорка?! Леле, каквато съм нервна, най-много да убия някой клиент. Ама ти сериозно ли?

Мария кимна:

— Шефът ми иска някой препоръчан. Писнало му е от мацки, дето си бият шута след първата седмица. Само кажи и му звъня веднага.

Радостният писък на Нина се чу из целия блок. Тя захвърли гъби и четки и хукна към стаята си:

— Това трябва да се полее! Идваш ли с мен на пазар?

Докато мереше разни панталони — досега на полето не ѝ се беше налагало да се гласи и имаше малко свестни дрехи — телефонът ѝ иззвъня. Беше Емил.

— Ей, малката, къде се губиш? От понеделник почваме черешите. Идваш ли?

Нина замръзна. Едва сега си даде сметка за каква радикална промяна се готвеше. Но връщане назад нямаше.

— Почвам работа, Емо. От утре. Като сервитьорка.

— Сериозно?! — радостта в гласа му ѝ се стори непринудена. — Ей, страхотна стъпка напред! Честито! Може да мина да те видя, нали?

— Естествено! — въодушевено произнесе тя, но част от радостта вече си беше отишла.

Мария го усети веднага и на връщане ѝ подметна:

— Знам кой ще ни стане редовен клиент.

Нина поклати глава. Не мислеше да свири втора цигулка.

Беше в отвратително настроение. Беше се озъртала цяла вечер, макар че не го признаваше дори пред себе си. Той не дойде.

Беше обещал, а не дойде.

„Кога ще се научиш да не вярваш на мъже, глупачке!“ — мъмреше се тя, докато чистеха с Мария и се готвеха да затварят. Мъжът на Мария висеше на един стол и чакаше да ги откара в къщи.

Заклучиха и почти бяха стигнали колата, когато Мария прошепна „Тук е!“. И докато се усети, Емил вече се бе приближил.

— Вие вървете! — успокои ги Нина. — Аз ще се прибера.

— Аз ще я изпратя, спокойно! — подхвърли той. — Няма да си зарежа другарчето, я.

Тишината беше неловка.

— Стоя пред това тъпо кафе вече повече от час и половина — продума най-сетне — и събирам смелост да вляза.

— Глупчо. А аз цяла вечер ти се каня, че обеща, а не дойде — засмя се с облекчение тя.

— Ужасно си красива без листа в косата — подкачи я и той. — Всъщност ти всякак си красива... И ми липсваш. Не мога да си представя, че почвам работа, а ти няма да си там. Просто не мога.

Нина седна на една пейка. Чак ѝ се доплака от облекчение, като чу собствените си мисли, изречени на глас. Емил клекна пред нея и се взря в очите ѝ:

— Ти как си?

— Объркана — честно си призна тя. — Тази работа значи край на притесненията, на периодите без работа... Но и край на работата ми с теб. Объркана съм. И не знам кое надделява.

— Позволи ми да те виждам — почти и се примоли той. — Когато кажеш, както кажеш, само... Ти си ми най-близкия човек в това отвратително място. Не знам кога и как е станало, но е така.

Нина обхвана лицето му с длани и го целуна лекичко по устните. После допря чело до неговото, но не каза нищо. Искаше го, не се беше надявала дори да чуе тия думи от него и все пак...

— Я! — долетя до тях глас и Нина подскочи като опарена. На около два метра от тях се бе подпряло някакво русо създание с ужасно дълги крака и капризно нацупени устни. — Заради това ли ме заряза, Емиле! Разочароваш ме.

Осъзна, че говори завалено, а гримът ѝ беше по-размазан. Явно беше пийнала повечко. А и нещо в думите ѝ накара Нина да застане на щрек.

— Соня — изсъска Емил. Едвам се сдържаше да не избухне, това Нина го виждаше ясно. — Мислех, че с теб приключихме.

— Никой не приключва с мен, никога! — изпищя малката. На Нина ѝ стана отвратително, че участва в такава сцена. Беше грозно. Особено когато русичката се завъртя със залитане и произнесе — Почакай баща ми да се заеме с теб! Ще ви пребие и двамата. Ще видиш ти! Толкова неща направих за теб, а ти как ми се отплащаш?!

Вместо отговор Емил набра някакъв телефон. Когато от другата страна му вдигнаха, тихо каза:

— Миро, Емил съм... съжалявам, че те будя. Ела да прибереш Соня, моля те. Не се чувства добре.

Момичето се бе свлякло на една пейка. Емил протегна ръка към Нина:

— Хайде да се махаме от тук.

— Ами тя? Не можем да я оставим.

Емил махна към блока над тях:

— Живеят тук... Баща ѝ ей сега ще слезе. Хайде, за първи работен ден ти се събра много.

Повървяха в мълчание. На Нина един въпрос не ѝ даваше мира:

— Защо, по дяволите не ми каза, че сте скъсали?!

— И как щеше да го възприемеш ти? Късам с едната, за да впечатля другата... А и последното, което ми трябваше, е да се чувстваш виновна.

— И кога...?!

— Около месец след Коледа. Нещата и без това не вървяха.

Вървяха по заобиколни пътища, но въпреки всичко стигнаха прекалено бързо, поне според Нина.

— Искаш ли... би ли... искаш ли да се качиш? — със запъване произнесе тя и се изчерви.

— Нямах си идея колко. Но не днес. И без това ме чака сума ти път до колата, а утре съм и на работа... ти също, нали?

— Защо не каза, че си с кола! Да бяхме дошли с нея ли...

Емил поклати глава:

— Щяхме да стигнем прекалено бързо. А и така е добре. Не се притеснявай.

Привлече я до себе си и я целуна. После се откъсна с мъка и промърмори:

— Качвай се, преди да съм си променил решението. Ще ти се обадя, чу ли! Обещавам.

И този път му повярва.

РЕАЛНОСТИ

Стела чакаше на спирката и току поглеждаше часовника си. Бяха се уговорили за седем, но нетърпението я накара да подрани. Не беше виждала приятелката си, откакто беше заминала за Италия преди две години и беше малко изнервена. Хората за месец се променяха до неузнаваемост, а за толкова време не смееше да си представи.

Погледна пак телефона си, после към спирация тролей... и я видя. Беше си същата, може би малко поотслабнала, но с широката усмивка, която Стела така добре помнеше от училище.

Прегърнаха се и тръгнаха към Старата главна. Стела първа наруши мълчанието:

— Същата си.

Лидия се засмя:

— Тъкмо това щях да кажа.

Седнаха, поръчаха си и се спогледаха.

— Разказвай, как е — не издържа Стела. — Сигурно сега тук ти се струва умряла работа.

Лидия се усмихна малко уморено. От близо Стела забеляза мрежата от бръчици около очите ѝ и тъгата в погледа ѝ.

— По-скоро ми се струва странно. Пристигнах си преди три дни, след пет заминавам пак и да ти кажа, не мога изобщо да осъзная къде съм. Ти как си, какво правиш?

— Аз... добре съм. Живея още с нашите, поработвам тук-там, но нищо сериозно. Ти какво работиш?

— Гледам една бабка.

— Трудно ли е?

Лидия отвори уста, после пак я затвори и сви рамене:

— Няма лесна работа, както открих.

Стела помълча, после рече:

— Важното е, че можеш да си плащаш сметките. Искам и аз да замина, тук живот няма вече.

Лидия я погледна със странна усмивка, която Стела изтълкува като снизходителна и малко се ядоса. Каквото и да говореше Лидия, там беше по-добре. Трябваше да бъде, все пак, никой не се връщаше обратно... Нямаше обаче да провали вечерта и на двете им с глупавите си настроения.

— Как беше там, лесно ли свикна, разказвай. Свали ли някой италианец вече.

Приятелката ѝ поклати глава:

— Не мога да излизам много, имам свободен само неделя следобяд. Вярно, така поне пари не харча, че нали изпращам и на нашите, но е много затормозяващо. И пак имам късмет, бабата за деветдесетте си години е кукуряк, сама се облича, сама се къпе. Лошото е, че много забравя. Една вечер, без да ми каже, сложила да си вари яйце. Събуди ме противопожарната аларма — забравила и опекла и съда. Как не ни подпали тогава, още се чудя. Та трябва непрекъснато да я слушам и дебна, къде ходи, какво прави, да проверявам след нея по сто пъти...

— Леле... — Стела поклати глава. — Друга работа не можеш ли да си намериш?

— Да, като проститутка — като видя стреснатия ѝ поглед Лидия се засмя, — шегувам се. Има наистина работа от този вид, ама мен не ме привлича. Още повече, че изобщо не се печели толкова, колкото говорят тук. Повечето пари ти ги взима я сводник, я съдържател на клуб, зависи как работиш. А и е гадна работа, не се знае на какъв изрод ще налетиш.

— Леле! Абе пак, по-добре ще е от тук — повтори си „мантрата“ Стела. Там беше лесно, пари се изкарваха. Знаеше го, трябваше да е така. Нали само това ѝ даваше надежда — че има изход, че някъде по света би могло да е добре.

Отново онази усмивка. Стела усети как почервенява и отпи от чашата си, за да си даде време да се успокои.

— Така си е — настоя тя. — Тук работа само за сервитьорки има, а парите са смешни. В София е малко по-добре от към работа, ама там пък наемите са убийствени. Имам една позната в Испания, тя казва, че там било супер и не би се върнала за нищо на света.

— Зависи какво разбира тя под „супер“ — кротко възрази Лидия. — Ако е да си купува дрешки и да хойка насам-натам... А и да, в

Испания са малко по-либерални към емигрантите. В Италия последно изискваха от докторите да докладват нелегалните, които преглеждат. Така и не знам какво стана в крайна сметка, но аз, откакто съм там, на доктор не съм ходила. Страх ме е, пък и все няма време. Лекувам се бабешката, с билки и щуротии.

Стела се сети за безумието, което цареше в българските поликлиники и въздъхна.

— Абе, да те е страх да се разболееш — обобщи с усмивка.

Поговориха малко за бившите си съученици — кой с дете, кой семеен... Стела осъзна, че, всъщност, по-голямата част бяха пръснати из света. В България (и още повече в родния град) бяха останали единици. Стана й гадно. Само тя си седеше и гниеше в милата родина. И оправдание даже нямаше — нито деца, нито работа...

— Ами не мислиш ли да учиш? — попита я Лидия.

Стела поклати глава:

— Нашите не могат да ме издържат, а аз сама — абсурд. А и за какво да уча? Да съм сервитьорка с висше?

— Искане ми се да уча нещо, ама не виждам как ще стане — промърмори Лидия тъжно.

На раздяла двете се прегърнаха отново. Стела се натъжи, кой знае кога щяха да се срещнат отново. Как ги беше разпилял животът.

— Да ми пишеш, чу ли! — каза тя на Лидия.

— Непременно — обеща приятелката й. Прегърнаха се пак и Лидия се качи в тролея. Сълзите дойдоха неканени.

Седем месеца по-късно Стела замина за Испания, при своя позната. През първите три години работи в една работилница за пури, където не само че успя да откаже завинаги цигарите, ами и разви алергия от химикалите, с които напояваха листата тютюн. Малко след като беше заминала, прати писмо на Лидия, в което казваше „Тук е ужасно, не съм вярвала, че мога да се чувствам толкова сама и е толкова трудно!“

Отговорът гласеше: „Милата ми. Съжалявам, че трябва да минеш и ти през това“

И тогава Стела си спомни разговора им и онази усмивка, която така я дразнеше.

НАДЕЖДА

Младата жена не се имаше за решителна натура, а все така се случваше, че преобръщаше живота си. В кошмарната августовска сутрин, докато събираше багажа си и плачеше, си мислеше, че промените винаги бяха към по-лошо. За нея.

Вечерта имаха пореден скандал на тема „Колко си тъпа и неоправна, ако не бях аз, до сега вече да си в някой бардак, ма тебе и за курва кой ще те вземе...“. После, доволен от „победата“ си, понеже я беше разплакал, се опита да я насили с довода „то вие жените никога не искате, ма като ви пипне човек...“ и след като не успя да сломи съпротивата ѝ, се оттегли недоволен в спалнята.

Надежда изкара няколко трудни часа, през които застана срещу себе си и победи. Не заслужаваше такова отношение, без значение колко глупава и неоправна беше. Пък и всички тези глупости не можеха да са верни. Досега, колкото пъти беше оставала без работа, си бе намирала. Като ги изгони хазяинът от предния апартамент, тя беше намерила този. А в отговор получаваше само „Тоя апартамент мирише... много е тъмен... хладилникът му не работи... на хората жените по два бона взимат на месец, ти...“

И така, тя стегна багажа си — раница с дрехи и куфар, в който имаше и няколко книги, снимките на починалите си родители и малкото пари, които беше успяла да спести въпреки зоркия му контрол.

Осъмна в къщата, в която работеше, с целия си багаж и обясни на шефката си за какво става въпрос. Тя прояви разбиране:

— Ще останеш тук, Надя! В къщата има достатъчно място за всички ни, не се притеснявай.

Надя ѝ благодари и разопакова нещата в новата си стая. После денят я погълна и не ѝ остави време за самосъжаление и болка. Изхвърли картата от телефона си същата вечер — беше я търсил повече от трийсет пъти. За първи път беше доволна, че не бе искал да види дори къде работи.

Когато шефът ѝ започна да се държи странно, реши, че е случайност. Помагаше ѝ за децата, въртеше се край кухнята да си говорят. Едва когато чистеше прозорците на третия етаж и усети ръката му под униформата си, разбра какво става.

Изтърпя около седмица, после помоли шефката си да ѝ отдели малко време. Пламнала от притеснение, ѝ довери проблема си. Не очакваше положителна реакция, но това, което последва, я разби:

— Курва с курва! — изкрещя иначе възпитаната ѝ шефка, притежателка на докторска степен по математика. — За това ли ти отворих вратите на дома си?! Изнасяй се! До пет минути да си си събрала дрипите и да те няма, неблагодарница такава...

Как намери сили да каже, че няма да си тръгне, докато не ѝ платят дължимото, така и не разбра. Събра отново жалкия си багаж, после шефката ѝ влезе и ѝ хвърли като на куче някакви пари.

— Удържах ти триста евро за храна! — каза ѝ тя. — Махай се!

Надежда побесня.

— Триста евро харчиш на седмица за теб и развратния ти съпруг — изсъска тя. — Плати ми каквото ми дължиш, инак от тук отивам направо в полицията. Да видим как ще ви се отрази някой скандал.

Шефката ѝ остана като гръмната. Посъветваха се нещо с мъжа ѝ, после ѝ хвърли още пари и изфуча навън.

И така, Надя се озова седнала на една пейка, с куфара до краката си и без никаква мисъл в главата. Не знаеше къде да отиде, нито какво да прави. Беше сама, в държава, където не познаваше никого и на никого не му пукаше за нея.

Разплака се, заровила ръце в косата си. Хора излизаха от близкия супермаркет — беше петък следобяд и цели семейства товареха чанти с продукти и отпътуваха към домовете си.

— Недей така, мила — каза ѝ някой. Вдигна поглед и видя белокоса бабка с бастунче. — Бог ще ти помогне, ще видиш!

Не намери сили да ѝ отговори, само кимна.

Седя така незнайно колко. Като вдигна отново поглед, вече беше привечер. Магазинът затвори и последните работници в него си тръгнаха. Смееха се и се шегуваха помежду си.

Надя се насили да помисли. Можеше да изкара една-две нощи навън, на някоя пейка. Всъщност, беше началото на септември, така че до началото на студовете имаше поне още месец. Въпросът беше как

да се опази — това, все пак, беше Мадрид, не ѝ се мислеше какво можеше да срещне по улиците нощем.

— Аз мога да помогна — каза ѝ някой и тя подскочи. Огромен негър, беше висок два метра сигурно, с огромни ръце и бицепси като на някой гладиатор, стоеше пред нея. — Ти мен не помниш, нали?

Надя се изуми. От къде, по дяволите, да го помни?

— Аз работих пред врата на един магазин. Ти си ми купувала храна много пъти.

Вярно, че в добрите стари времена всеки път, като пазаруваше, гледаше да купи нещо и за мъжете и жените, които стояха пред кажи речи всеки магазин — така и не разбра просега ли, продаваха ли нещо. Винаги им оставяше по нещо и тръгваше, но в лицата им никога не се беше заглеждала. Пък и всички те — сърцето ѝ не даде да каже „черните“ — ѝ бяха еднакви.

— И как ще ми помогнеш? — засмя се горчиво тя. Нямахте вяра на мъжете и си мислеше, че има право.

— Нямах къде спи? Идваш с мен.

— Виж, не се сърди, но и тук съм си добре.

Мъжът я погледна внимателно, после седна на пейката до нея и ѝ каза:

— Нищо няма да ти направя.

Не можеше да си представи защо ще иска да ѝ помага, ако не, за да спи с нея. Това беше единственото обяснение, което виждаше за самарянското му поведение. Толкова години бяха използвали тялото ѝ както си искат, крайно време беше и тя да има полза от него. Последва го през гъмжилото хора, разхождащи се в топлата петъчна вечер. Гледаше как носи с лекота куфара ѝ и се чудеше дали е много далновидно това, което прави. Кой знае в каква беля се вкарваше. Отново.

Заведе я в огромна стара къща, която се оказа пансион. Съдържателката, дебела негърка с месест нос и плоски гърди, носеше странното име Мама.

— Проститутка ли? — директно, без да се церемони, я попита Мама.

— Не, надявам се — отговори ѝ честно Надя. — Само ако няма накъде.

Мама остана доволна от този отговор и я заведе до малка стая с две легла, посочи едното и ѝ обясни:

— Тук живее друго момиче, само в края на седмицата. Работи като гледачка на дъртаци, после идва тук за една нощ и се забавлява. Проблеми не искам, ясно? Плаща се на първо число и взимам по сто и петдесет на месец, двеста, ако искаш да си водиш мъже. Ясно?

Измери водача ѝ от глава до пети и добави:

— Инак взимам предплата два наема, ама щом Кристофър те води...

След три седмици неспирно търсене, успя да си намери работа в един супермаркет. Кризата вилнееше с пълни сили по света. Правителството, притиснато от общественото недоволство, засили мерките срещу една от най-уязвимите групи — емигранти без документи. Говореше се, че в някои полицейски управления си имат задължителен брой нелегални за хващане на седмица. И понеже на негрите най-много им личеше, че са чужденци, Кристофър и останалите прекарваха дните си затворени в малката стая-апартамент, където живееха, с пуснати щори и при пълна тишина. Не смееха дори за хляб да излязат, затова когато можеше им купуваше и им носеше тя.

Радваха ѝ се много. Носеше им и вестници, и новини от Мама. Всички, които живееха в апартамента — така и не разбра колко са в действителност — бяха в Испания от дълго време и рискуваха много — трябваше им целия период от три години, за да могат да вземат бленуваните документи за право на пребиваване и работа.

Разказваха и за семействата си, останали в Африка. Семейства, които с години не бяха чували нищо за тях. Не знаеха дори дали са живи.

След като се поуталожиха нещата, Кристофър започна да наминава край пансиона на Мама. Помагаше ѝ, поправяше разни неща, служеше понякога като охрана... Но винаги само вечер. Позачуди се какво ли прави денем и попита Мама.

— Продава. Той е от тези, с дисковете с музика по метрото.

Продаваха не само дискове музика, а всичко. Чорапи, крадени маркови очила и парфюми... Носеха стоката на квадратни парчета от одеало, вързани с въжета за срещуположните краища. Така, щом някой видеше ченгета, всички хващаха въжетата и побягваха, а торбите от одеала със стоката се поклащаха на гърбовете им.

Надя отдавна спря да мисли, че нейният живот е бил тежък. Всяко едно от човешките същества, с които се срещаше ежедневно, беше преминало през ада, за да стигне до тук.

Нощта отдавна се беше спуснала над града и дъждът валеше като из ведро. В пансиона беше спокойно, така че Кристофър, Надя и Мама седяха на терасата и пиеха чай.

— Разкажи й за кануто, Кристофър! — внезапно каза Мама. — Разкажи й, за да види, че проблемите на белия човек не са проблеми. Аз си лягам, ревматизмът пак ме мъчи.

В настъпилата тишина я чува как се движи из коридорите, проверява входната врата и гаси забравените лампи.

— С лодка ли дойде? — попита Надя.

— С лодка. Трябваше да продам всичко, което имах там, за да мога да си платя пътуването.

— Толкова ли е скъпо?! — учуди се Надя. Кристофър дори не я погледна. Беше вперил поглед отвъд улицата, през дъжда, сякаш можеше да види Африка.

— Всички, които идваме тук, сме от средната класа — отвърна той. Надя несъзнателно отбеляза колко се е подобрил езика му. — Продаваме всичко, за да платим за място в лодка. Моторът на нашата се повреди още при излизане от пристанището. Колко време бяхме в открито море не знам. От Мавритания до Малага... Без надежда. Всички умряха. Жега, няхаме вода, нито храна. Оцеляхме осем човека, а от там тръгнахме петдесет и трима.

Надя мълчеше ужасена.

— Двама полудяха от слънцето и трябваше да ги бутнем през борда, инак можеха да обърнат лодка — замълча загледан в огромните си ръце.

— Как се озова тук? — попита тя.

— Избягал от лагер, където държат пристигналите нелегално. Ходих дни и нощи, докато не ме взеха с кола. Предложиха работа. Работих две седмици и накрая платиха сто евро. За две седмици от сутрин до мръкнало. И аз радвах като дете. Много пари, никога не бях виждал толкова. Смятах какво мога да купя в Кения и се радвах... Платих билет до тук. После попаднах на Мама и тя помогна.

— Тук хората са зли — тихо продума тя. Мислеше за своите патила.

— Хората са хора — меко възрази той. — Дали тук, че се възползват от глупави емигранти, или там, в Африка са зли, че се възползват от мечти и сънища...

— На колко години си, Кристофър? — попита тя.

— На тридесет, Надя. Искам да стана учител или подобно, да мога да помагам на такива като мен, но е трудно.

— Можеш да станеш каквото поискаш.

— Ами ти, Надя?

— Аз даже за курва не ставам — промълви тя, улисана в спомени и мисли. После се усети и заекна. — Искам да кажа... Не знам, ще работя тук и така, докато изкарам. Никой не ме чака в България. Родителите ми умряха, леля ми присвои къщата. Никой си нямам. И нищо.

— На колко години си? — попита той, протягайки ръка в тъмнината към нейната.

— Стара съм аз — опита се да се пошегува тя, но сълзите се стичаха по бузите ѝ. — Двадесет и пет.

— Дете си още — мило прошепна той. — Дете си, нищо не знаеш...

Надя плачеше тихо. Усещаше огромната му лапа, в която нейната ръка направо се губеше. Усещаше силата му и добротата му и се чудеше как така може единствената доброта, която бе видяла в живота си, да е от този човек, дивак го наричаха някои, които не виждаха подалеч от цвета на кожата му.

— Аз... трябва да си лягам — промълви тя с леко задавен глас. — Благодаря ти за... за всичко.

Не ѝ отговори.

— Луд е по тебе, глупачке! — безцеремонно ѝ заяви Мама един ден. — Аз това момче досега не съм го виждала такава.

Надя поклати глава.

— Щото е черен ли? — остро попита Мама. — По душа е бял, по-бял от повечето мъже, които познавам. А аз познавам доста.

— Остави ме, Мама. Още не съм преживяла последния с черна душа. Ще очерня и тази, отровна съм в момента.

— Глупачка си ти, това си — отговори ѝ негърката, но вече по-мило. — Ако не се опомниш бързо, някоя ще го лапне.

Надежда ѝ се засмя.

Когато най-сетне Кристофър успя да вземе прословутото разрешение за работа, Мама му спретна малка „фиеста“ в пансиона.

— Чудех се — срамежливо подметна той на Надя. — Какво ще правиш утре?

— Ами... ще се мотая тук... тази седмица нали почивам... какво си намислил?

— Мислех да ида да си купя малко дрехи за интервютата от другата седмица и би ми дошло добре женско мнение... — озърна се към Мама, която зачервена и разгърдена пееше кубински песни с цялото си мощно гърло. — Ако помоля Мама, нали се сецаш как ще изглеждам...

Надя не се стърпя и се изхили силно. Мама се обърна към тях и свъсила вежди, подхвана най-мръсната песен, която беше чувала някога.

Към два след полунощ дойде полицията да ги поуспири. Мама ги почерпи с по една безалкохолна бира и им попя малко. После си легнаха.

— Няма ли за теб бели мъже, че си се помъкнала с чернилки — прозвуча в ухото ѝ добре познат глас.

Надя подскочи и се извърна. Пред нея, с гнусна усмивка на лицето, седеше онзи, от който бе избягала преди месеци. Усети как се почервенява, не знаеше дали от думите му, или от срам от компанията си.

Кристофър я гледаше с очакване — виждаше стреснатата ѝ физиономия и очевидно чакаше знак да дойде на помощ.

— Сега поне съм с истински мъж — отвърна му тя надутото. Не остана доволна от хрумването си, но импровизациите не ѝ бяха силна страна. Обърна се и хвана Кристофър под ръка.

— Мисля да започнем от там... — насили се да бъде весела, докато се отдалечиха. Не очакваше да я заболи толкова много.

— Ако искаш да се прибираме — подметна ѝ той внимателно. — Аз следобяд ще мина да свърша работата.

Намрази го за това, че беше усетил срама ѝ, още преди тя да успее да го признае пред себе си. Подразни я и разбирането му и... прошката? В този момент искаше да го нарани.

Беше си легнала рано. Откритието, че тя е дребен, нищожен човечец, с нищо по-добър от Ангел и останалите, ѝ беше подействало

зле. Мислеше да се наспи, така на другия ден всичко щеше да ѝ се струва по-добро и щеше да има сили да поддържа заблудата пред себе си.

Спомняше си как като много малка родителите ѝ я заведоха в зала с криви огледала. Забавлявала се бе с отраженията си с огромни глави, къси крачка или издуто тяло. Уплаши се, когато се изправи сред многото криви огледала пред едно нормално. Ей така се чувстваше в момента — беше погледнала напред и се бе сблъскала с голото си, неукрасено лице.

Не ѝ се плачеше даже, беше ѝ тъпо и празно. Почукването на вратата беше толкова тихо, че първо реши, че ѝ се е причуло. Стана за всеки случай и, както си беше по бельо, се промъкна и откряна вратата съвсем леко.

— Извинявай, исках само да видя добре ли си — каза ѝ Кристофър. — Мама ми каза, че не си се чувствала добре и аз помислих...

Не го изчака да довърши. Отвори вратата и го дръпна към себе си. Той явно не го очакваше и загуби равновесие. Надя обви с ръце врата му и го целуна. Нерешителността му сякаш се изпари, той я вдигна на ръце и затвори с крак вратата.

Беше си въобразявала, че е видяла всичко за двадесет и петте си години живот. Само че нищо не я беше подготвило за усещането да е с Кристофър. Сякаш се боеше да не я счупи, докосваше я толкова нежно и боязливо. Същевременно усещаше силата му и знаеше, че може наистина да я убие с един замах... И най-хубавото от всичко беше абсолютната увереност, че няма да го стори. Че никога няма да ѝ навреди и винаги ще я закриля.

Познаваше само студенина и задължения и всичката му нежност ѝ дойде в повече. Заплака, а той я задържа в прегръдките си и изпи сълзите ѝ.

Заживяха заедно под насмешливо-благосклонния поглед на Мама. Тя им отстъпи една малка стаичка, не им взимаше по-скъпо от нормална квартира.

Надя се чувстваше странно, все едно за първи път живее с някого.

Няколко дни след това прекъсна разговор между две от живеещите и „работещи“ в пансиона мулатки.

— Не мога да разбера какво ѝ харесва на тая, бледоликата — говореха си на френски, сякаш те бяха единствените, които го владееха. — Все едно няма свестни жени за него, ми е тръгнал с тая...

Надя се изненада не толкова от думите им, а от реакцията си — ядоса се, все едно като бяха малко по-мургавки, нямаха право да мислят така. Като бял човек, тя беше тази, която имаше право на разни настроения, не те... Усети как се почервява от срам, чак до ушите ѝ стигна. Момичетата забелязаха пламналото ѝ лице и млъкнаха. После едната дойде и я попита:

— Добре ли си, изглеждаш малко замаяна.

— Гледай си работата — отвърна ѝ Надя. На перфектен френски.

Чакаше го, свила се на леглото, облегнала гръб на стената с колене, прибрани до гърдите си. Чу го, че си говори с Мама, смееха се високо на нещо. Не стана да го посрещне и, когато той влезе и я видя такава, се стресна.

— Бременна съм — отрони тя, без да отправя думите си към някого. — Днес бях на лекар за друго и това се оказа.

Вдигна поглед и видя радостта в очите му. Разплака се, но от яд, болеше я, че той не разбира. Как можеше да се радва на такова нещо?!

Кристофър седна до нея на леглото и се опита да я вземе в прегръдките си, но тя се дръпна. Закрачи из стаята като луда от единия ъгъл до другия, не спираше да плаче.

— Не можем да имаме дете! Това значи... значи да си стоя в къщи. Как ще се справяме, без да работя и аз?

Не можеше да му каже и другата истина, тази, която я нараняваше повече от всичко на света — не искаше детето ѝ да е мулатче поради простата причина, че нямаше да издържи отношението, на което щеше да бъде подложено. При условие, че самата тя не беше надвила расизма си, с какво право можеше да съсипва живота на едно бедно създание? Колко време беше обикаляла и бълвала безмислени аргументи, не знаеше. Накрая Кристофър се приближи и я прегърна, склучвайки огромните си ръце на корема ѝ.

— Не плачи — помоли я тихо. — Не е добре за теб и за нея.

— Нея ли? От къде знаеш?

— Знам — отвърна с полуусмивка той. После стана сериозен отново. — Знам какво значи това за теб. Ти реши искаш ли детето ни или не. Ако прецениш, че не си готова, аз съм до теб. И клиника ще

намерим... Не искам да правиш нищо насила. Още по-малко нещо толкова важно... — гласът му заглъхна и в очите му се повиха сълзи.

Лаура се роди на трети ноември, след повече от десет часа родилни болки. Тежеше само два килограма и половина и имаше шоколадова кожа.

В момента, в който я положиха в ръцете ѝ, Надя спря да мисли за друго. Гледаше малките ръчички и очичките, които сякаш ѝ отвъръцаха и се губеше в тях. Кристофър дойде да ги види след работа. Беше ѝ купил огромен букет рози, сигурно беше похарчил луди пари и тя си напомни да му се скара.

Донесоха ѝ бебето да го нахрани и той седна до тях на леглото. Обгърна ги с ръце и опря глава в косата на Надя. Не говориха изобщо. Нямахше нужда. Заспаха така, прегърнати тримата.

Само два месеца след раждането на малката Кристофър го уволниха. Предприятието беше на загуба от много време и не можеше да си позволи да плаща на толкова хора. Дължаха му заплата за над половин година и все му обещаваха „Ела в понеделник.“, „Ела другата седмица...“

От притеснение ли, от що ли, кърмата на Надя спря и се наложи да хранят малката с адаптирано мляко. След месец и половина малкото спестени пари се бяха стопили, а колкото взимаше Надя като майчински, отиваше за сметки, наеми и прочие. Мама не искаше да им взима пари за наем, но Надя настоя да ѝ плащат поне половината, с какви очи иначе щяха да помолят за помощ, ако се влошаха нещата?

Накрая останаха без пари дори за млякото на малката. Не бяха яли друго освен хляб от една седмица, а от сутринта клетата Лаура се оплакваше с пълно гърло — млякото беше стигнало само за един биберон. Родителите ѝ не си говореха, вече се бяха уморили и да се карат. Просто седяха апатични и слушаха воплите на бебето.

Надя не издържа в един момент и излезе, трясвайки вратата. Върна се след около два часа, носейки плик с мляко и пелени и ги хвърли на масата заедно с някакви пари. След това излезе отново. Този път отиде само до верандата, където се сви в люлеещия се стол на Мама и се разплака. Негърката я остави сама известно време, после дойде и седна до нея. Бутна ѝ в ръката една голяма носна кърпа и заговори тихо:

— Стегни се вече. Каквото си направила, си го направила за детето си. По-добре това, отколкото той да ходи да краде и убива и накрая да го хванат, не мислиш ли?

Понеже Надя не спираше да плаче, Мама въздъхна и продължи по-студено:

— Глупачка си ти, това си. Слушай сега една история и мисли каква си щастливка. Имаше преди много години едно глупаво момиче, вече го няма, умря. Наду корема от един моряк, мислеше си, че я обича и ще се върне при нея. Не махна детето и заживя, чакайки нещо, което никога няма да дойде. Ден след ден чакаше, докато детето не се разболя от шарка. Лекарствата струваха пари, а глупачката нямаше. Отиде да се примили на доктора, а той, понеже я харесваше от години, ѝ каза „Ще станеш моя и ще се грижа за двама ви.“ А малката глупачка си мислеше, че е важно да си вярна на мъж, за когото нищо не значиш, и отказа. Когато здравето на едногодишното ѝ бебе се влоши, тя не отиде при лекаря — горда беше, горда и глупава. Така загуби сина си. И сега ѝ остава да седи на люлеещия се стол на хиляди километри от гробчето му и да чака моряка, който сигурно вече е пукнал някъде. Стегни се, глупачке, стегни се и проумей — за децата няма цена, дете да е прекалено висока за плащане. А сега върви при мъжа си, защото той се чувства не по-малко зле от теб заради всичко. Ти си продала тялото си, а той се е провалил като мъж, защото не е могъл да се погрижи за семейството си. Върви при него!

Сълзите ѝ бяха пресъхнали, когато се върна при тях. Двамата се бяха свили на леглото, малката спеше. Прегърна ги, а той задавено ѝ каза:

— Никога повече няма да ти се наложи...

Тя се сгуши в него и отвърна:

— Бих го направила колкото пъти трябва. Заради нея...

Не спаха кой знае колко същата нощ. Гледаха бебето, гушнало се помежду им.

Надя тръгна на работа няколко месеца, след като роди. И без това не кърмеше вече малката, трябваша им пари. В началото Кристофър се грижеше за нея, а когато и на него му се обадиха от една фирма за мебели, Мама пое щафетата. Уж се уговориха да ѝ плащат към наема двеста евро отгоре — смешна сума за дванадесетте часа, в които работеше Надя. Ако плащаше на друга жена, щеше да ѝ дължи цялата

си заплата. Но малката се превръщаше постепенно в любимка не само на Мама, но и на целия пансион, даже редовните клиенти ѝ носеха бонбони, плодове и дрешки.

Обадиха ѝ се на работа, за да ѝ съобщят, че се е случил инцидент с Кристофър. Как стигна до болницата, така и не разбра. Опомни се в реанимация, изправила се пред вратата на една бяла безлична стая. Слушаше монотонния глас на лекаря и ѝ идеше да изкрещи. Почти беше загубил ръката си, а от фирмата твърдяха, че вината била негова. Един от колегите му обаче, възрастен испанец, вече пенсионер, поработващ почасово за допълнителни пари, дойде да я види в болницата и ѝ каза, че вината е на фирмата.

— Видях всичко, пратиха го да работи на повреден банциг. Трябва да се бориш, не можеш да ги оставиш да им се размине. Аз ще съм свидетел.

Така и направи. Разкъсваше се между работата, болницата, адвокатата, а когато се прибереше за няколко часа в малката стаичка, прегръщаше спящото бебе и плачеше до изтощение.

Кристофър се възстановяваше, доколкото беше възможно. Успяха да му „закърпят“ ръката, но им казаха, че няма да може да я ползва както преди. Изписаха го и се прибра, но не беше същият. Беше раздражителен и избухлив, опитваше се да върши нещата постарому, с две ръце, после си спомняше и избухваше в плач. Или пък чупеше и крещеше. Надя поговори с психолозите, с които той се срещаше два пъти седмично, и те я успокоиха, че е нормално и ще мине.

Една вечер не издържа, събра му багажа и го стовари пред вратата.

— Махай се — изкрещя му. Той я гледаше стреснато. — Не мога повече! Не искаш да се справиш, не правиш никакво усилие. Няма да позволя дъщеря ми да расте с толкова скандали и избухвания! Махай се, а като решиш дали сме важни или не, заповядай!

Върна се на следващия ден, беше изкарал нощта на верандата. И наистина започна да полага усилия.

Осъдиха фирмата и с парите, които им платиха, успяха да си купят боксониера. „Пирова победа“ — мислеше си често Надя. Ако трябваше да избира, предпочиташе да си живее още при Мама, а Крис да е здрав... Само че не можеше да избира. Така че се приспособиха

някак — той се превърна в домакиня, тя ходеше на работа... Ако ѝ плащаха като на мъж...

И животът ѝ някак продължи в релсите си. До такава степен, че когато двадесет и три годишната ѝ дъщеря доведе бъдещия си съпруг на вечеря, Надя осъзна, че го гледа с насмешка, защото беше бял.

ПАЕЛЯ ЗА ДВАМА

Вече трети сезон работех в малкия ресторант, сгущен в края на крайбрежната улица. Срещу него се намираше плажът със ситен златист пясък и изумрудените води на Средиземно море. Като единствения постоянен работник там — останалите се задържаха по месец-два, а някои не изкарваха дори толкова — имах право да избирам района, който да обслужвам. И винаги правех така, че в обхвата ми да е и единствената масичка за двама, която предлагаме.

Беше скътана малко в страни от цялата суетня на залата и представляваше тих оазис сред всеобщата летовническа врява. И всяко лято, някъде към началото на септември, когато посещенията намаляваха, на малката масичка седнаше възрастна двойка, винаги около осем вечерта. Поръчваха си едно и също — паеля за двама и вино.

Харесваше ми да ги гледам — всеки път добре облечени, влизаха хванати под ръка. Той придържаше стола ѝ, докато седне, а тя му се усмихваше чаровно. Личеше си, че на младини е била голяма красавица. Бяха учтиви и възпитани клиенти. Вечеряха, изпиваха по две чаши вино и си тръгваха. Идваха десетина дни, после изчезваха, но аз знаех, че ще ги видя и следващата година. Така и не разбрах нищо за тях — нито от къде са, нито къде отседат, но ми доставяше удоволствие да ги наблюдавам и да си мисля, че и мен би могла да ме сполети такава любов.

Четвъртата година, обаче, мъжът дойде сам. Пристигна, когато вече бях решила, че няма да се появят. И отново идваше около осем, поръчваше паеля за двама. Пиеше вино, но непрекъснато се оглеждаше по посока на вратата.

Искаше ми се да го заговоря, но не се решавах. Никога за тези години не бях нарушавала основното правило в професията ни — да не безпокоим клиентите.

Не ми се наложи. Последната вечер — поне според моите сметки — мъжът остана, докато затворим. Пийваше си вино и не бързаше за

никъде. Едва когато остана последен в залата и се канех да отида при него, дойде сам и ми се усмихна. Чак сега видях колко е стар в действителност. Стар и уморен.

— Помня ви — вместо предисловие ми каза той. — Всяка година идвахме тук и вие ни обслужвахте.

— Приятелката ви тази година реши да не почива? — усмихнах се в отговор аз.

Стана ми приятно, че някой все пак ме е забелязал. Винаги е хубаво да почувстваш, че не си просто част от мебелировката.

— Съпругата ми. Запознахме се тук преди повече от петдесет години пак по това време. И всяка година идвахме да го отпразнуваме. — Впери поглед в нищото и се усмихна.

Сърцето ми се сви при вида на тази тъжна и малко уморена усмивка.

— Да можехте да я видите тогава... Приличаше на принцеса. Само като се усмихнеше, всички мъже се обръщаха след нея... Беше красавица.

Говореше в минало време — нямаше как да не забележа — и ме загложди ужасяващо предчувствие.

— Тя... съпругата ви добре ли е?

— Почина през зимата. Сърцето ѝ не издържа.

Доплака ми се за този непознат мъж, който носеше тъгата си като орден и за непознатата жена, която бе достойна за любовта му.

— Ужасно съжалявам — произнесох.

— Няма за какво. Тя е добре там, на небето. За мен остава да свиквам с липсата ѝ. Дойдох и тази година, за да изпълня последното обещание, което ѝ дадох.

Опитах се да си представя, че всичко е както преди петдесет години, но... тя не дойде — обърна се и си взе сакото. Раменете му бяха увиснали. Гласът му се задави — Не дойде...

Протегнах ръка инстинктивно — исках да го утеша, но той само промълви „Сбогом!“ и излезе. Гледах след него докато се изгуби — дребна прегърбена фигура, която потъна в мекия здрач на крайбрежната вечер.

Минаха години от тогава, аз напуснах ресторанта. Сега на негово място има дискотека — шумно и грозно място. Но всеки път, когато

минавам от там, усещам аромата на паеля и си спомням за една малка масичка, сгушена далеч от общата суетня.

ГОДИШНИНА

Когато видях лицето на Кристина се уплаших не на шега. Кристина е висока метър и петдесет, тежи повече от деветдесет килограма и има най-широката усмивка на света. И никога не е в лошо настроение. Въпреки че е сираче и от осемнадесет годишна се грижи за сестра си сама, винаги е готова за щуротии и за шеги. За това и май няма човек, дето да я е опознал поне малко и да не я е обикнал.

Онази сутрин обаче беше бяла като призрак, ръцете ѝ трепереха и гледаше уплашено наоколо си.

— Какво е станало, чу ли нещо? — попита ме тя и въпросът ѝ ми се стори странен — беше моя реплика, трябваше аз да я...

— Нищо не съм чула. Какво ти е? Случило ли се е нещо?

Тя въздъхна и се озърна за последно, после тихо ми довери:

— Преди малко, като излязох от нас, покрай мен профучаха три полицейски коли. С пълна скорост.

— Ами кой знае, някъде са разбили някой бар или магазин — подметнах аз нехайно.

Тя обаче поклати глава:

— Най-злокобното знаеш ли кое беше? Не бяха пуснали сирени и лампи. Ей така, профучаха в тишина по посока Аточа и на мен ми настръхна косата. Днес ще хванем автобуса.

Засмях се:

— Стига пък ти, ще ни се удължи пътя с поне половин час, пък ако има и задръствания...

— Не ми пука — челюстите и бяха стиснати толкова силно, че лицето ѝ побеля още повече. — Днес не се качвам на влак. Нито пък ти.

Всеки си има право на малки чудатости и страхове. Коя съм аз, та да ги съдя? И на мен ми се случваше като си забравя телефона или бележника да си помисля, че денят ми е провален и обикновено така си и беше. Не знам дали беше резултат от самовнушение или какво, но ми се случваше. Или да се разтревожа внезапно от нещо глупаво и после

да се окаже, че е имало защо. Така че я оставих на мира. Щом не искаше влак, нямаше да се качим на такъв. А и от очите ѝ струеше такъв ужас, че сърце не ми даваше да я насиля да направи обратното.

Закъсняхме малко за работа, но шефката не ни се скара. Изглеждаше някак разсеяна. Живея в Испания от три години и почти от толкова време работя там, но май никога не я бях виждала такава. Изобщо, реших аз, на тия испанци нещо им става. От пролетта ли беше, от що ли, не знам. Макар че с дъжда, който се изливаше навън, трудно можеше да повярва човек, че е март месец.

На обяд Кристина си тръгна — днес караше половин смяна, но преди да излезе дойде при мен:

— Обади ми се довечера като се прибереш, става ли? И не хващай влака на връщане, чу ли, Рени, обещавай ми!

Как да устоиш на разтревожения ѝ поглед? Стана ми смешно, но я прегърнах и успокоих:

— Ако трябва пеша ще си ида, на влак няма да се кача, спокойно.

— Шегуваш се — мрачно промърмори тя. — Пък на мен ми е едно тревожно...

Поклатих глава. След като тя замина, промърморих на колежката, която я замести:

— Днес всичките са се побъркали.

— Лош ден е — само пророни тя.

„Още една с проблеми“ — помислих си и си намерих работа на другия край на щанда. Все едно си нямах достатъчно проблеми, та да се занимавам с хорските депресии. Пък и техните депресии бяха едни... Няколко да могат да идат в чужбина през ваканцията, щяло да трябва да идат на родното крайбрежие. Колата, дето я били поръчали, не била готова. Компютърът на детето се бил счупил. А аз дето пращах пари в България за болната ми от склероза майка, какво да кажех?

Не бяха лоши хора. Ставаше дума за различни стандарти. Но в дни като тези ми беше доста трудно да им съчувствам.

Прибрах се с влак. Знаем, бях ѝ обещавала, но бях уморена и нямах намерение да се тътрузя в студа през цял Мадрид с мокри крака и да се блъскам с разни хора в автобуса. С влак беше по-бързо и по-кратко.

Вечерта по навик пузнах новините като фон, докато вечерям. Рядко ги слушам, не казват кой знае какво, но все пак човек трябва да е в час със събитията в страната, в която живее, нали така.

Видях гарата на Аточа, разрушени влакове и отломки. Сърцето ми се преобърна и побързах да включа звука.

Беше единадесети март, четвъртата годишнина от атентата в Аточа^[1].

[1] 11 март 2004 година серия от съгласувани бомбени атентати срещу влаковете на Серканиас Мадрид, оставили 191 жертви и над 1800 ранени. ↑

НАСЛЕДСТВО

Всеки ден изваждаше от скрина малка кутия от черешово дърво и я поставяше на масата до прозореца. Сядаше на стола с изтъркана тапицерия и с изкривените си като нокти на птица от артрит пръсти вадеше съкровищата си от там. Подреждаше ги на протритата, ръчно бродирана от майка ѝ преди тридесет години, покривка и си нареждаше тихо „Това е за дъщерята, това за внучката в Америка, оная, дете носеше името ѝ, другото за правнучето...“ което не беше виждала още...

После отваряше скрина и продължаваше с изброяването на имена на хора, които не бе виждала от години, дори не знаеше живи ли са. Вадеше тънките домашнотъкани ризи, бродирани с червено около шията, парцалените черги и им говореше като на деца. Говореше сякаш близките ѝ можеха да я чуят, изкушаваше ги със съкровищата си, с надеждата да дойдат, да я видят, макар да е само, за да видят какво ще им даде откачената дъртофелница.

От както мъжът ѝ Пеньо бе починал преди три години, никой не се сецаше за нея. Едно коте имаше за дружинка и то не беше нейно, бездомно беше и се появяваше като огладнее, или когато вали. Други животни отдавна нямаше, а в градинката гледаше само няколко корена домати, чушки, лук. За колкото можеше да се грижи.

През зимата падна лошо и пукна бедро. Наложил се да остане на легло повече от месец с гипса. Никой не дойде да я види, никой не ѝ звънна по телефона. Само свещеника от съседното село и една-две бабички минаваха от време на време, помагаха с каквото могат и си отиваха. Не отличаваше деня от нощ, седеше вперила празен поглед в стената. Кога спеше не усещаше — всичко ѝ се струваше като кошмар, нереално.

Щом ѝ махнаха гипса и започна да се раздвижва, извади съкровищата от малката дървена кутия. Баща ѝ беше казвал като малка, че е направена от същото парче дърво, от което било направено Черешовото топче. Тя не му вярваше, но като малка обичаше да си

мисли колко е специална, за да има такава ценна кутия. В нея, увити в бяло платно, бяха скрити годежният ѝ пръстен, медна пара, останала от майка ѝ и малко драхми, от времето когато Пеньо беше ходил на гурбет из гръцко.

Върза всичко в един възел на кърпата и го скри в диплите на престилката. Цяла нощ изкара на лампата, пред един бял лист с химикал в ръка. Отново беше вперила погледа в стената, но този път той не беше невиждащ. Беше изпълнен с решение.

Осъмна пред къщата на кмета. Той, разгърден и бос, се миеше под дървото на дворната чешма. Като я видя се засмя:

— Бабо Райно, какво те води толкоз рано събахлян тука?

Вместо отговор старицата му пъкна листа в ръката. Той прочете написаното с едър разкрячен почерк и усмивката му изчезна.

— Бабо Райне... Сигурна ли си?

— Ти си ни нотариус. Ела виж как турям парафа пред тебе. После искам да го пазиш ти.

— Бабо... Бабо Райне, не бива така. Рано ти е още за такива неща — заекна кметът, но погледът на Райна го прикова към оплутата от мухи маса. Двамата подписаха, после кметът прибра документа.

— Сънувах Пенчо, кмете. Вика ме — вместо сбогом му продума бабата. — Ти добре да пазиш документо.

Кметът отвори уста да каже нещо, но погледът на баба Райна го спря. Остана да гледа подире ѝ, въртейки между пръстите си белия лист.

През нощта къщата на баба Райна изгоря до основи. Печката била виновна, казаха пожарникарите. За какво ѝ е била на баба Райна печка през юли, никой не знаеше. Само кметът клатеше тъжно глава.

Баба Райна беше завеждала земята на общината, за селска черква. А съкровищата ѝ така и никой не ги откри.

СРЕЩА

Имаше нещо много познато в лицето ѝ. Дали беше в капризната извивка на устните, или нежните контури на шията и ухото, в стомаха му сякаш пърхаха стадо пеперуди.

Беше застанала в профил към него, не отделяше поглед от книгата в ръцете си. Иван не виждаше нищо повече, а му се искаше да я доближи и заговори, да разбере от къде му е позната. Виждаше я всяка сутрин през последната седмица, качваше се с него сутрин във влака. Вечер не я срещаше, но и той се прибираше много късно, тя по това време сигурно си беше в къщи. Дали живееше сама? Опита се да види пръстените на ръцете ѝ — имаше подобни на халки и на двата безименни пръста, така че нямаше никакъв шанс да разбере дали беше омъжена.

Иначе беше хубава, слабичка и нисичка, любимият му тип жени. Дългата ѝ кестенява коса обикновено бе пусната по раменете ѝ, но една сутрин успя да види част от татуировка на лявото и рамо. Приличаше на лапа с нокти.

Изведнъж му просветна: Лили! Бившето му гадже, преди да тръгне с бившата си жена. Всъщност, бяха скъсали заради нея. Ако само можеше да види цялата татуировка... Лили си я беше направила преди да се запознаят — представляваше дракон в полет. Беше я попитал един ден защо и е такава мъжка татуировка, а тя се беше засмяла: „Дракон съм, затова“

Дракон не беше, ама луда глава — да. Беше първият мъж в живота ѝ, макар че не би го повярвал, ако не бе видял кръвта и не бе усетил болката ѝ. Такива неща вършеше, че понякога чак него успяваше да смае.

Въздъхна. Ако беше знаел тогава как ще се подреди животът му... Беше я зарязал заради Соня, после нямаше мърдане, след като се роди първата им дъщеря. Замина за Испания, за да издържа семейството. После се обади на Соня — близки му бяха казали, че си развява байрака, а такива неща не оставаха скрити в малкия

провинциален град. Каза ѝ „Идваш тук да сме семейство или не искам да те знам повече.“

Тя беше дошла, издържа два месеца и си замина. Прати му документите за развод, а шест месеца след това се роди втората им дъщеря. Дори не беше сигурен негова ли е, но плащаше издръжката безропотно. От тогава не се бе задържал с никоя. Свестните бяха с мъже, а другите... За чужденки пък не можеше и да си помисли. За испанки — съвсем, бариерата между тях беше по-висока от Берлинската стена.

Обичайната практика беше да се сключи „договор“ Мъжът да плаща наема, да „пази“ и намира работа на въпросната жена, а тя — да му пере и готви. И секса естествено. А на него му беше писнало от такива неща. Беше осъзнал, че като е с някоя такава, „договорена“, се чувства още по-самотен. Искаше нещо по-... човешко, топлина и нежност.

Иначе, ако го питаха, не се прибираще в България за нищо на света. Добри пари взимаше, освен издръжката на хлапетата и неговите разноски, беше спестил и за кола. Вярно, втора ръка, ама БМВ, къде ти в България щеше да има такава! Занаят беше хванал покрай годините, прекарани по строежите, и да свършеше работата в тая фирма, винаги можеше да си намери другаде... За толкова време беше създал солидни връзки — къде с пиене, къде с услуги, но имаше много хора, на които можеше да се обади, ако закъса. А в България щеше да живее с родителите си, да бачка лятото по морето и едвам да му стигат да плаща на Соня.

Сети се за Лили отново. Ако само беше знаел, никога нямаше да я остави. Не и заради парцал като Соня.

Започна да чака с нетърпение сутрините, в които пътуваха заедно. Дори намираше начини да е близо до нея — през няколко души, сутрин тълпата беше толкова плътна, че нямаше как да го забележи. А той използваше всеки миг, за да изучава лицето и фигурата ѝ, меките почти несъзнателни жестове, усмивката, която понякога пробягваше по устните ѝ. След четири години, в които си мислеше, че сърцето му се е вкаменило, тепърва откриваше, че не е така.

Искаше да я заговори, но първо трябваше да се убеди, че е неговата Лили. Което беше слабата точка в плана, ако татуировката ѝ

беше, както той си я спомняше, не вървеше да иде да й каже „Искам да ти видя татуировката“. Най-много да викнеш полиция.

Не можеше да вземе решение няколко дни, не му се искаше да попадне в някоя идиотска ситуация, че и проблеми да има. И една сутрин провидението му се усмихна — видя я с книга! На български.

Значи беше българка, с татуировка на същото място, на което и неговата Лили. Това наклони везните и той реши, че ще я заговори при първия удобен момент... което сутрин нямаше как да се случи. Влакът, който и двамата хващаха, беше претъпкан и нямаше начин да се добере „случайно“ до нея, какво оставаше да завърже небрежен разговор.

Когато от уредбата обявиха следващата спирка, видя, че тя се готви за слизане и се метна към вратата. Изломоти някакви извинения на хората, чиито крака настъпи.

Слезе от първата врата на вагона и се обърна да я изчака. Тя слезе от втората последна. Тръгна към него и когато вдигна поглед, очите й засияха. Ами да, гледаше си направо влюбено! Сърцето му се качи в гърлото и отвори уста да каже здравей, само че от гърлото му не излезе нито звук. Вместо това чу зад гърба си:

— Лили!

Тя мина покрай него, оставяйки след себе си лек дъх на парфюм и се метна на врата на някакъв тип, който държеше цветя в едната си ръка.

СТРУНА

Петима живееха в тристайния апартамент и, въпреки всичко, Алекс обичаше да си е в къщи. Изобщо, забавляваше се където и да е. Беше дошла в Испания преди три години. Поживя първо в едно селце край Мурсия, после се премести във Барселона и се сля с нея. Научи и испански, и каталунски, работи какво ли не, а в момента, в който България стана част от Европейския съюз и не ѝ беше необходимо разрешение за работа, спря да се тревожи и как ще се издържа. Понякога работеше за добри пари, понякога — не. Важното бе, че се справя сама.

Тайната ѝ беше, че всеки свободен ден прекарваше в свирене. Ставаше към осем, пиеше кафе в притихналата кухня и с китарата си в ръка отиваше до близката станция на метрото. Там сядаше на тротоара и започваше да свири и да пее. Не просеше, но хората често ѝ пускаха пари. Имаше и такива, които вече си я познаваха. Поръчваха си някоя песен, пееха с нея или пък танцуваха, после ѝ пускаха монета в калъфа на китарата и заминаваха. И полицията я познаваше, гонеха я рядко, само за да нямат проблеми. Иначе си затваряха очите.

На своите в България звънеше рядко. Не че не ѝ липсваха, даже напротив, но само ѝ ставаше тежко. След заминаването не поддържаше връзка с приятелите си. Знаеше, че ѝ се сърдят и не я разбират, но така ѝ беше по-лесно да не поглежда назад. Обичаше ги и често на ум им посвещаваха песните, които пееше. Отдавна беше осъзнала, че се превръща в „гражданин на света“, владееше най-универсалния език, музиката. Емигрантството е хронична болест, малко са тези, които са я пробвали и са ѝ устояли. Даже беше мъмрена от колежки — българки защо казва „в къщи“ на квартирата.

А докато си пиеше кафето в пролетната утрин и се приготвяше, за да излезе с китарата да „поразпусне“, си помисли за кой ли път, че „в къщи“ е там, където е най-важното в живота ти. Тя имаше късмет — носеше музиката в сърцето си.

Телефонът я стресна, обаждана се от работата ѝ.

— Алехандра, исках да говоря с теб като дойдеш — започна без предисловия шефа ѝ. — Само че няма смисъл да отлагам. Отказаха три поръчки, така че намалявам персонала. Оставаме само аз и готвача. Съжалявам. Мини в петък да ти платя, но искам да знаеш, че ако нещата тръгнат, ти ще си първата, на която ще се обадя!

Алекс му вярваше. Беше се случвало веднъж, но тогава не ѝ беше казал, че намалява персонала, а само че ще я остави в къщи за седмица. Явно нещата не вървяха наистина. Благодарил му и затвори.

Внезапно сутринта не беше така ясна и слънчева. Облече се и излезе, но я водеше по-скоро навикът и упоритият инат на човек, който няма да се откаже от решението си, ако ще светът да свърши.

Настрои първа струна, винаги се разхлабваше от калъфа. Кога щеше да си купи нов ключ, кой знаеше. Пък и беше свикнала някак си с това леко фалшиво „ми“, беше нещо като разгрявка преди да започне истинското свирене. Естествено, първата песен не се получи. Втората също и Алекс отпусна китарата безсилно. Не беше добра идея да идва, веднага след като остана без работа.

Вдигна поглед... и се взря в някакъв индивид, облегал се на стената. Гледаше право в нея. Видя, че се стресна и каза:

— Здравей, аз... — говореше като аржентинец, правилен испански с ужасен акцент. — Не искам да те стресна, просто харесвам как свириш.

Тя напипа телефона си в джоба на якето и започна да набира номера на полицията. Оставаше ѝ само да натисне зелената слушалка, когато той добави:

— Както и да е, слушам те всяка сутрин, когато си тук, минавам за работа. Исках да те покана... С няколко приятели свирим до търговския център на площад Каталуня^[1], мини някоя вечер да ни чуеш. Ще се радваме да посвирим с теб.

— ^[2] „El Corte Ingles“ plaza Cataluña

И си тръгна. Алекс изчака малко преди да остави телефона си. Огледа се, хората вървяха забързани по делата си, никой не ѝ обръщаше внимание. Замисли се, спомняше си въпросния търговски център. Понякога, когато една врата се затваря, се отварят други.

Съвсем не ѝ вървеше свиренето, така че се прибра. Правеше си обяд, когато телефонът ѝ звънна. Беше майка ѝ и звучеше уморена.

— Миличко, да ти кажем само, че баща ти беше болен, но вече е добре.

В първия момент не можа да измисли какво да каже. Подпря се на кухненския плот и само слушаше. Не ѝ се били обадили, за да не я тревожат, имал бъбречна криза, приели го в болница, но вече всичко било наред, от два дни си бил в къщи...

Не каза кой знае какво, освен, че ги обича и затвори. Изключи котлона — апетитът ѝ съвсем се беше загубил. Поседя малко така, мислеше си само, как на близките ѝ се случват разни неща, а тя не ги научава „да не я притесняват“. За първи път, от както беше минала границата, се почувства самотна.

Придърпа в скута си китарата, познатите извивки я успокоиха. Изтри сълзите си — значи все пак бе плакала? — и прокара пръсти през струните. Тихата мелодийка (почти мелодийка, първа струна пак се беше отпуснала) я върна към реалността и ѝ даде сили. Само трябваше да настрои „ми“...

РАЗЛИЧНО

Катя крачеше през кишата и се оглеждаше с изумление. Уж нищо не се беше променило през трите години, в които я нямаше, а някак... самото усещане бе различно. Може би, документите в джоба ѝ позволяваха да погледне на родния си град с по-други очи. Като човек, който не трябва да се бори за всеки следващ ден, а може да си позволи да живее.

Градът бе по-малък, от колкото го помнеше. Явно ежедневно крѣстосване на Валенсия силно е променило мащабите ѝ на мислене, но, все пак, попиваше с широко отворени очи всяка подробност.

Заради топлия ден снегът бе почнал да се топи и бе образувал локви. Тя ги заобикаляше внимателно. Близо до техния блок пътеката минаваше край кофите за боклук. Възрастна жена с дрипави дрехи ровеше в тях. Катя несъзнателно изкриви лице и забърза крачка, за да мине. Досами жената обаче стъпи върху лед и се подхлъзна. Закачи я със сака си и измърмори едно „Извинете“. После внезапно спря и смаяно промълви „Бабо?!“

Възрастната жена я погледна и замръзна. Обидата в очите ѝ подейства като шамар на Катя. Запристъпваха неловко, после баба ѝ каза:

— Кате... кога си дойде?

— Току-що — отвърна Катя и посочи сака си.

— Ела до нас да се видим.

Катя понечи да откаже, после нещо в погледа на баба ѝ промени намерението ѝ.

Апартаментът беше студен — със северно изложение и рядко виждаше слънце. Кухнята изглеждаше единствената обитаема стая — претрупана с овехтели мебели и спомени. В средата на стаята имаше малка ламаринена печка на дърва. От страни, в кофа, бяха оставени разни съчки и части от мебели. Катя седна на изтърбушения диван и загледа суетенето на баба си. Беше се смалила и състарила.

— Нямам захар — говореше старицата, — затова ще го пием с мед. Или искаш кафе?

— Чай е добре — промърмори момичето. — В това време.

— Ами, добре си е времето. Сега поне печка не трябва да паля. Пък и дърва мога да посъбера.

Старата жена бърбеше безспир, а с всяка следваща дума на Катя ѝ загорчаваше все повече.

— Разкажи ми ти как си — помоли я баба ѝ.

Момичето бе съвсем лаконично. Кой знае защо се срамуваше от уредения си живот. Което пък я ядоса — дявол го взел, нищо не бе получила даром. Беше се борила сама и въпреки всичко ѝ бе неудобно.

— Трудно ли ти беше, Кате?

Катя сви рамене:

— Поне езика знаех — премълча си за доброволната изолация, в която се бе поставила. — Лесно се справих. Имаше хора, на които им беше по-тежко.

Старицата поклати глава:

— Никому не е леко. Добре поне, че майка ти и баща ти са заедно. Вижда ли се с тях?

— Не съм ходила. Лятото ще отскоча до там — родителите ѝ вече седма година бяха в Гърция. — Ами ти, бабо? Нашите не пращат ли пари?

— Пращат, разбира се! — баба ѝ започна да налива чая. — Инак нямаше да успея да стегна апартамента ви. Сега е станал точно както майка ти го искаше.

— А... ами за теб?

— Не ми трябва! — рязко отсече възрастната жена. — Справям се чудесно и сама.

Катя млъкна, загледана в крехките рамене на старицата. Внезапно осъзна, че гордостта е единственото нещо, което крепи баба ѝ. И само тя ѝ помага да оцелява ден след ден, години наред. Не можеше да я лиши от последната ѝ защита. А и не искаше. Можеше само да търси начин да помага, доколкото ѝ позволяваха обстоятелствата и хората.

Чаят беше страхотен — дива мента, липа и шипки — но за нея нямаше вкус.

Тръгна си със свит стомах. А в ума ѝ не преставаше да се блъска един въпрос: кои всъщност можеше да се нарекат герои. Тези, които оставаха и изтръгваха всеки следващ ден от лапите на предишния? Или другите, които живееха и работеха в изолация далече от родината си? И изобщо... можеше ли да има сравнение?

СОЛЕДАД

Барът беше малък и опушен, с няколко маси и дълъг бар-плот, зад който стоеше най-страшният тип, пред когото Соледад се бе изправяла някога. Беше с две глави по-висок от нея, имаше черна, много къса коса и черни очи, които сякаш нямаха зеници. Приличаше на 35-годишен, но около очите и устните му имаше дълбоки бръчки. Гледаше я изпитателно, когато с тих глас му обясни, че търси работа.

— Имаш ли осемнадесет?

— На двацет съм — отвърна тя и бръкна в джоба за документите си. Онзи махна с ръка.

— Търся си човек, но ми се искаше да е с някакъв опит. Къде си работила преди?

— Тук-там — лаконично отвърна момичето. — Вижте, нуждая се от работата, така че ще придобия опит достатъчно бързо.

Чернокосият поразмисли, после кимна:

— Имам само едно условие. Кажа ли ти стой зад бара, стоиш. Кажа ли ти покрый се, се покриваш. Имаме доста напечени дни тук, ясно? Никакви къси поли, никакви дълбоки деколтета. Ще ти плащам на две седмици, по седем кинта на час. Видя ли, че се справяш, ще говорим пак. Ще почиваш сутрините и ще идваш от четири след обяд до когато затворим. Сега иди в кухнята и кажи на Серхио да ти намери униформа. Въпроси?

— Благодаря ви.

— Казвам се Данте. Няма нужда от „вие“. Как ти е името?

— Соледад. Но ми казват Сол за по-кратко.

Серхио се оказа огромен колумбиец с гръмък глас и огромна коса, която, докато беше на работа, прибираще под смешна мрежеста шапка. Не съвсем успешно.

— Казах му аз на Данте да вземе човек, ама имах предвид нещо по-яко. На колко години си, Бичо^[1]?

— На двацет — послушно повтори Соледад. — А за силата дай да пробваме, ако искаш...

Колумбиецът се позасмя и я заведе в малка стаичка зад кухнята.

— За да се преобличаш. Ние с Данте не я ползваме, щото няма какво толкоз да крием. Ето ти и тениска на бара, това ти е униформата. И един приятелски съвет — никакви къси поли и дълбоки деколтета. Ще спестиш проблеми на всички ни.

Тъй като ме гледаш, представяш ли си ме с къса пола — промърмори Сол. Серхио й метна измерващ поглед и отвърна:

— Мда. Там е работата, че си те представям. Колумбийка ли си?

— Бразилка. Ама живея тук вече четиринайсет години.

— По акцента ти не мога да кажа, че не си испанка. Само дето си готина, това те издава. Ако някой ти създава проблеми там отвън и Данте го няма, викай, чу ли?

Сол облече тениската направо върху полото си. Не беше сигурна дали започва веднага, но излезе в бара. Данте сервираше кафе на двама клиенти. Като свърши с тях, се обърна към нея:

— Добре, в началото ще чистиш масите и бара, включително и след като затворим. Ако няма много клиенти, ще взимаш поръчките от масите и ще ги изпълняваш. Ако са много — стоиш зад бара да ми помагаш. Ясно?

— Ясно — отвърна тя и потри длани в дънките си. Бяха мокри от нерви. Данте се направи, че не забелязва и рече:

— Заемай се с масите, тъкмо да свикваш.

И Сол се зае.

Времето минаваше неусетно, макар че тя прекарваше повече време зад бара. Постепенно свикна и със страховитите лица на посетителите — кварталът не беше от спокойните и полицията идваше поне веднъж на вечер по някакъв повод. В бара като цяло идваха едни и същи хора и тя свикна с тях, а и те с нея. Не си правеше илюзии — бяха мъже, които, ако я срещнеха някоя нощ на улицата и не я познаваха, нямаше да й простят, но фактът, че работеше за Данте, някак необяснимо ги респектиреше.

Само в началото имаше няколко инцидента, но след като се намеси Данте, а веднъж и Серхио, нещата поутихнаха. Е, и сега не й се разминаваше някое плясване по задника и солени приказки, когато не можеха да ги чуят, но това беше нищо в сравнение с нещата, които понасяше в къщи.

Постепенно започна да идва с нетърпение, час, понякога два преди началото на смяната си. Не можеше да понася да седи в тесния апартамент, където живееше дванайсет човека. Или да търпи крясъците на приятеля си и мръсните погледи на дружките му.

Два месеца по-късно вече работеше на равни начала с Данте зад бара и се справяше почти толкова добре като него. Една вечер, след като затвориха и тя свърши чистенето, Данте я повика при себе си.

— Харесва ми как работиш. Ето ти парите. Искаш ли да правиш повече часове?

— Искам.

— В къщи няма ли да имаш проблеми?

Соледад сви рамене. Как да му каже, че след поредната доза на приятеля ѝ не му пукаше за нея. И че след следващата бутилка текила винаги имаше проблеми.

Истината беше, че след като се прибереше, я чакаха чистене и пране, докато останалите спяха или изтрезняваха, или се напиваха отново.

— Искам само една сутрин свободна — отвърна тя. — През останалото време мога да идвам, когато и ти идваш.

— Кой ден имаш предвид? Неделя?

— Предпочитам работен ден. Да кажем сряда?

— Става. Лека нощ сега.

Прибра се тихо, с надеждата да не събуди приятеля си, но се излъга — той я чакаше и пиеше с двама от приятелите си. Последва я в кухнята:

— Защо се забави?! Да нямаш нещо с оня тип там?!

Соледад му подаде плика с парите и пренебрегна въпроса:

— От утре почвам да ходя и през деня.

— Моля?! Тоя луд ли е? Няма да му работиш толкова време.

Имаш работа и тук.

— Ако аз не работя, кой ще плаща наема, а?!

Преди още да е довършила, шамарът изплющя като изстрел.

— Кучко смотана, какво искаш да кажеш? Много ти се вдигна нещо самочувствието. Ти си там и работиш, само защото аз те пускам, ясно? Внимавай да не си променя мнението. А и какво си мислиш, а? Оня те държи там, само за да има някоя да му пуска редовно. Това ли

правиш ти, а?! Курва с курва! Знам те аз каква беше, като те взех при себе си! Ако не бях аз...

— Ако не беше ти, щях да живея с някой друг — отрязва го тя, макар да знаеше, че ще си плати. И не се излъга — юмрукът му се стовари върху лицето ѝ — не достатъчно силно, за да ѝ счупи носа, но тежкия му пръстен я разкървави.

— Това ти е задето не ме оценяваш — студено я осведоми той. — Направи ми сандвич, гладен съм.

Соледад му направи сандвич и после се зае да измие кръвта от лицето си. Поля се с малко орухо^[2] и си сложи лед. Не знаеше ако се подуе как ще се появи на работа. Плачеше ѝ се. Винаги когато срещнеше в живота си хора, които я възприемаха като нормална, се появяваше той и я дръпваше надолу. И после съжалението в погледите я караше да бяга, отново и отново.

Не се беше подула много на сутринта, но резката от пръстена си седеше на мястото. Данте я видя, но не каза нищо. А Серхио я потупа по рамото и промърмори:

— Добре че няма да остане белег. Явно не си от най-сръчните в къщи.

— И мама така казваше — отвърна му сухо Соледад и се зае с работата си.

— Иди да помогнеш на Серхио да изчисти и затворете — рече ѝ Данте. — Аз трябва да изляза.

В кухнята нямаше кой знае колко за чистене, Серхио държеше всичко под контрол и там рядко цареше безпорядък. Той направи по един сандвич и седнаха на малката масичка до задната врата. Колумбиецът свали тениската си и сбърчи нос:

— Смърдя на скара от километри. Нищо чудно, че кучето на моето момиче ме обича толкова.

На кръста си носеше колан от нещо като канап, сплетен на хиляди възелчета.

— Готин колан — подметна Сол, дъвчейки. — Да не си тренирал нещо?

— Направи го момичето ми. Хубав е, нали? Има 793 възела. И всеки ден нараства с по един.

— Какво значи?

— 793 дни без капка алкохол. 794 с днешния.

— Цяло чудо е, че си успял да се измъкнеш — промърмори тя. Мислеше за пастрока си, и за приятеля си, и за хилядите, които продължаваха да са зависими.

— Не е чудо. Трагедия беше. Но явно имах нужда от това, за да се откопча — Серхио се вторачи в огромните си ръце, забравил за яденето. — Беше преди две години и четири месеца близо. С Кармен бяхме заедно от близо година, а аз пиех като луд. Не изтрезнявах, не се задържах на работа... Тя се опитваше да ме промени, но знаеше, че не го ли поискам аз... Една вечер се скарахме жестоко и аз я ударих в корема. За първи и единствен път и вдигнах ръка. Тя се преви на две и заплака от болка. После дойде кръвта. В болницата ни казаха, че е загубила бебето, което е носила, заради удара. Нашето бебе. Искаха да ме осъдят, но тя не им даде. Накара ме да се закълна там на място, накара ме да обещава да не близна повече алкохол през живота си — той изтри сълзите си с ръка и направи опит да се усмихне. — Така и сторих. Сега пробваме за второ, да ти кажа. Не съм сигурен, че го заслужавам, нито пък, че заслужавам нея.

Соледад го зяпаше безмълвна. После хвана ръката му и леко я стисна.

— Заслужаваш го. Ще бъдеш страхотен баща.

— Благодаря. Само времето ще покаже — Серхио метна недоядения сандвич в коша. — Сега давай да си ходим. Имам нужда да се прибера в къщи.

Сол сподави въздишката си, но колумбиецът и метна един поглед.

— Той няма да спре, знаеш. Няма да спре, докато не те убие.

— Какво пък! — сви рамене момичето. — Така ми било писано.

Помълчаха малко, после Соледад подметна:

— А коланът на Данте къде е?

Серхио се усмихна тъжно и почука с пръст слепоочието си:

— Неговият колан е тук вътре и го стяга адски много. Понякога се чудя как не е експлоадирал още. Като тенджерата под налягане с развален клапан е.

Тя се засмя, после погледна часовника и подскочи:

— Майко мила, закъснях. Ще ме убие!

Соледад се събуди цялата в пот, трепереща и уплашена. От деня, в който бе напуснала дома си преди пет години, винаги сънуваше един

и същ сън преди да има какъвто и да е проблем. В съня и огромни талози бистра вода я заливаха и давеха, пречеха ѝ да вика за помощ и тя само се опитваше да се измъкне и не можеше дори да извика.

Не беше сигурна какво значеше това, но вече трета поредна нощ се будеше по един и същ начин. Знаеше, че няма повече да успее да заспи, така че стана и си взе душ. Всички спяха за нейна най-голяма радост. Чувстваше се ужасно уязвима с всичките тия разгонени помяри около себе си.

Макар че не си го признаваше, безсънните нощи и се отразяваха. Усещаше тревожните погледи на Серхио, дори Данте я беше попитал всичко наред ли е. Знаеше, че ако им разкаже за съня, най-много да умрат от смях. Пък и реално погледнато нищо ѝ нямаше. Дори нещата в къщи бяха спокойни. По-късно, много по-късно тя си даваше сметка, че всичко е било затишие пред буря.

Същата вечер закъсня, защото последните клиенти бяха упорити и не им се тръгваше. Прибра се тичешком, но на площадката я чакаше хазайката ѝ — беше я чула докато се качва по стълбите, за съжаление, живееха не само в един блок, ами и на един етаж.

— Дължите ми наем за два месеца, момиче!! — каза ѝ тя с тон на презрение. — Ако не ми платите до понеделник ще се обадя в полицията.

— Но аз... мисля, че ви платихме...

— Само с мислене не се стига далеч, мойто момиче! — изсмя се лелката и ѝ обърна гръб.

Соледад се качи горе побесняла. Стаята беше пълна с хора, но тя изобщо не си даде сметка за това:

— Ела веднага! — изсъска на приятеля си и отиде в тяхната стая. Той я последва веднага и по начина, по който затръшна вратата, момичето разбра, че няма да ѝ се размине, но вече не можеше да спре.

— Плати ли наема?! Дадох ти пари и ти ми се закле, че ще го платиш!

— Не е твоя работа да ми казваш какво да правя, кучко!

— Не е моя работа ли?! А къде ще живеете ти и приятелчетата ти, ако до понеделник не успеем да платим наема за два месеца?!

— Ще ги платим — подозрително спокойно ѝ отвърна той. — Хорхе ти е навит за 50 кинта. Ще се намерят и други, дето да ми платят, за да те чукат.

Тя се хвърли с нокти към лицето му, но преди да успее да направи каквото и да е, той я стисна за врата. Очакваше да я пусне бързо, но, когато той продължи да стиска и всичко взе да потъмнява наоколо ѝ, осъзна, че е грешила.

Свести се на пода в стаята. Не знаеше колко е часът, нито какво е станало. Слава богу, беше си с дрехите, значи поне не я беше използвал, докато е била в безсъзнание. Не беше от хората, дето биха се тормозили да я обличат. Нито пък приятелчетата му. Изправи се и погледът ѝ попадна в огледалото. На врата ѝ се бяха оформили две огромни лилави петна на местата, където ръцете му се бяха впивали в шията ѝ. Соледад изхлипа тихичко и ги докосна с пръсти. Още не можеше да повярва, но си даваше сметка какво ще се случва занапред, ако останеше.

Взе раницата си и натъпка малкото си дрехи и вещи.

В коридора беше тихо. Докато се промъкваше към входната врата, видя, че всички бяха потънали в пиянски сън. Чу шум от банята и побърза да излезе.

Осъмна на една пейка близо до бара. Не знаеше къде ще отиде, нито какво ще прави. Нямахше пукната стотинка, но мислеше да помоли Данте за аванс. Чувстваше се жалка, но знаеше, че от това по-долу вече не би могла да падне.

Когато видя, че Данте отваря вратата, измъкна шалче от раницата и го върза около врата си. Денят обещавахе да е горещ, но не искаше да се виждат следите от унизителната сцена.

Серхио видя раницата, видя и шалчето на врата ѝ, но не каза нищо. Само ѝ подметна:

— Хей, Бичо, двамата с Кармен решихме да ти направим подарък.

Подаде ѝ пеперуда^[3] и ѝ смигна:

— И внимавай, че каквато си ми несръчна...

Не можа да му каже нищо.

През целия ден се чудеше как да помоли Данте за аванс. И къде можеше да отиде след края на работния ден, ако ще и милион да имаше?!

Така и не можа да му каже нищо.

Заради топлото време имаха много клиенти и работата беше непрекъсната. Наложил се да помага дори в кухнята, макар че Серхио

контролираше ситуацията.

Към един и половина през нощта така и не бе успяла да говори с Данте. Изчисти бара и влезе в кухнята, за да довърши там, но колумбиецът вече бе оправил всичко и я чакаше със сандвич и бутилка кола в ръката. Седна при него, но нямаше апетит. Развърза шалчето от врата си — задушаваше я.

Майко мила, добре те е подредил! — възкликна Серхио. — Що за кучи син е тоя твой приятел?!

Соледад само поклати глава и сълзите сами тръгнаха.

Хей, хей, недей така! Всичко е наред! Искаш ли да поговоря с него?

— Аз си събрах нещата. Няма повече да се върна там — тя му разказа с няколко думи за случилото се.

— И сега?

— Нямам идея.

Двамата помълчаха и в този момент влезе Данте. Видя следите на шията ѝ и се закова на място. Тишината взе да става неловка, затова момичето се изкашля и промълви:

— Данте... исках да говоря с теб...

Серхио стана и се изнесе от стаята, пожелавайки лека нощ в движение.

— Няма да работиш повече за мен? Затова ли те е бил?

— Не, аз... тръгнах си. Няма да се върна повече там...

— Остани тогава в стаята отзад. Малко е тясна, но става на първо време.

— Аз... благодаря, само че... той ще ме потърси. Не искам да имаш проблеми...

— Проблем ще има той, не аз. Не се тревожи. Работиш за мен. Няма да позволя на никого да тормози хората ми — той повдигна леко брадичката ѝ и погледът му потъмня при вида на белезите. — Определено той ще има проблеми. Не се притеснявай. Лека нощ.

Момичето затвори вратата зад гърба си и се вслуша в стъпките му, заглъхващи нагоре по стълбите. В главата ѝ звучеше гласът на майка ѝ „Безплатен обяд няма, мъничката ми“. Тя си легна, но прекара цялата нощ с очи, вперени в тавана. Чакаше да чуе стъпките му и да го види до леглото си.

Явно се бе унесла по някое време, защото се стресна и седна рязко в леглото. Чу го как прави нещо в кухнята и тогава си даде сметка, че бе изкарала нощта сама. Без никой да я безпокои.

Когато излезе, него вече го нямаше.

След обяд Данте я остави за малко сама. Когато Сол се прибра вечерта в стаята си, на вратата ѝ имаше чисто нова ключалка, а на масичката до леглото — трите ключа от патрона, вързани с метална халкичка.

Соледад притисна за момент ключовете до бузата си. Чу стъпките му по стълбите и се подаде:

— Данте... Благодаря ти.

Беше се спрял на последното стъпало и само ѝ пожела лека нощ. За първи път от години Соледад наистина спа добре.

Изхвърляше боклука, когато чу дрънчене на вериги зад гърба си и познат глас:

— Значи сега си негова кучка, а?! Знаех си, че те чука. Сега той ли ти е сводника, кучко!

Соледад видя, че Данте е на вратата на бара, зад него се показваше и огромният колумбиец. Алваро бе с още две от приятелчетата си, носеха вериги и пистолети. Трябваше да действа много бързо, за да не пострада някой.

— Остави ме на мира, Алваро! Никой не ми е сводник сега. Не съм ничия кучка, нито някога съм била!

Той пристъпи към нея и хвана шията ѝ с две ръце:

— Май си забравила кое как е... — спря се на средата на думите, понеже момичето се притисна плътно до него и го бодна с пеперудата в слабините. Данте и Серхио приближаваха, но тя им махна да спрат:

— Нищо няма да забравя, Алваро, обещавам ти го. И ако още веднъж се появиш тук, за да ме тормозиш, ще съжаляваш. Следващия път няма да спра ножа само до там, разбра ли?!

— Тъпа кучка! Ще съжаляваш...

— Време е да си ходиш, приятел! — намеси се Серхио.

— Нищо не сте видели още! — изсъска Алваро и се дръпна от нея. — Ще ви науча аз вас. Никой не може да ми взима курвата, без да плати!

— Добре ли си? — попита я тихо Серхио, докато онези се оттегляха.

— Нищо ми няма.

Не им каза, че не беше свършило, поне не за нея. Знаеше, че рано или късно ще се разправя с Алваро и тогава никой нямаше да може да ѝ помогне.

— Тези дни е по-добре да не излизаш от бара — предложи ѝ Данте. — Докато нещата поутихнат.

Когато дойде време да ѝ плаща, Соледад видя, че не си е удържал наем.

— Не се безпокой. Ако живееш далече от тук и трябва да се прибиращ по времето, когато свършваме, пак щеше да оставаш да преспиваш. Освен това не е като да съм ти отсърпил целия горен етаж, нали?

— Така ми е добре. Повече не ми трябва. Благодаря.

Понеже не искаше и дума да се издума по този въпрос, Соледад скоро откри разни малки трикове да му се отплаща за помощта. Носеше прането му заедно със своето в една обществена пералня наблизо, ставаше по-рано и чистеше бара, а когато ѝ се отдадеше възможност, почистваше и горния етаж, където спеше той.

Там практически обитаема беше само една от малките стаи и тя рядко беше разхвърляна. Понякога на масата до прозореца намираще скици с рисунки. Веднъж си позволи да го разгледа и то защото беше отворен. Бяха страхотни, но и много много тъжни.

Никога преди не беше обръщала внимание, но Данте беше обект на доста свалки от страна на жените, отбиващи се в бара. Всъщност, имаше пет-шест, които само заради него идваха, но за повече от месец живот в къщата му никога не го бе чувала да води някой горе. Което ѝ се виждаше малко странно, но пък и тя от своя страна не обръщаше внимание на свалките на клиентите. Явно, реши тя, не всички мъже бяха откачени на тема секс.

След няколко седмици телефонът иззвъня и след кратък разговор Данте изхвърча от бара притеснен. Същия ден нямаше мач, така че и последните клиенти се разотидоха към единайсет и половина. Серхио си отвори една кола, докато Соледад приключваше с чистенето и пускаше решетките. После седна до него и попита:

— Данте каза ли ти къде отива? Изглеждаше много притеснен.

— Не, не ми каза. Ама ако има нещо, ще се обади, ще се обади, предполагам.

— Може да има среща, знам ли? — момичето протегна крака и се замисли за топлия душ, който щеше да си вземе след малко.

— Ами, среща! Това и да го видя, няма да го повярвам. Коего ме подсеща — колумбиецът я мушна с пръст в ребрата — ти кога за последно имаше среща, дребен?

— Стига пък ти! Най-сетне съм сама и си стъпвам на краката... не искам и да си помисля за мъже! А и като си знам късмета... Ще е някой като Алваро или пък Алваро ще се появи и ще го смачка... не, благодаря!

— Ти не знаеш ли...? — Серхио се стъписа. — Той... Намерили са го мъртъв в парка зад църквата. Застрелян. Заял се с някакъв тип от Тринитарио^[4].

Сякаш светът се завъртя около нея. Серхио продължи да ѝ говори, но не разбра какво. Измърмори му, че е уморена и прочие, а когато заключи зад него и се прибра в стаята, си поплака малко. После си взе душ и се успокои.

Приготвяше се да си ляга, когато я стресна звукът на счупено стъкло. Сърцето ѝ се качи в гърлото. Промъкна се в кухнята и взе една от бухалките, които Серхио държеше за всеки случай зад вратата. Излетя в бара като тапа от бутилка и почти скочи на гърба на Данте, който се опитваше да си налее питие. Ръцете му трепереха и разливаше навсякъде. Соледад се уплаши — доколкото знаеше, той беше бивш алкохолик, а за тях само с едно питие не се свършваше.

— Извинявай, че те събудих — промърмори той. Не звучеше пиан.

— Не спях — тя събра стъклата, извади две чаши и взе бутилката от ръцете му. — За какво ще прием?

Данте мълча дълго и се взира в чашата си:

— За приятелите. И за смъртта.

Соледад само натопи устни в чашата и седна до него на бара.

— От кога пиеш?

— Това ми е първото. Не се безпокой. Няма опасност да се натряскам. Искам, но вече съм отвъд това.

— Говори ли ти се?

Данте поклати глава и потърка слепоочията си:

— Не знам има ли смисъл.

— Тогава само да прием — сви рамене тя.

Помълчаха малко, после той внезапно заговори:

— Тази вечер ме повикаха да разпозная трупа на най-добрия ми приятел. На човека, с когото съм израснал.

Соледад знаеше, че в такива случаи е по-добре да не казва нищо. Понякога една думичка, дори поемане на въздух, беше достатъчна да прекъсне нещо, от което човек има нужда. Само чукна чашата си с неговата и отпи. Замая се, но и тя имаше нужда от приспивателно тази нощ.

— Заедно започнахме да се друσαμε, заедно започнахме да крадем, за да си набавим дрога... Заедно попаднахме в затвора и заедно бяхме в клиника. Само че той не успя. Продължи да се самоунищожава и накрая... — Данте замълча и изпразни на един дъх чашата си.

Сол му доля.

— Не знаех, че си бил... — осъзна, че ще прозвучи тъпо и не довърши. Че кой си окача табела „наркоман“ на врата?!

— Почти никой не знае. Пък и съм чист от близо шест години — засмя се горчиво и добави — тоест, на метадон съм. Кой ли би помислил!

Момичето се сети за Серхио и неговия колан и неволно се усмихна:

— Всички си имаме по нещо, което ни стяга...

Данте я погледна объркано.

— Остави. Сетих се за нещо, което някой ми каза веднъж — че всички си имаме по една малка тайна, която ни тормози.

Сто на сто е бил Серхио. Откакто спря пиенето, все такива ги приказва.

— Съжалявам за приятеля ти. И се радвам за теб. Възхищавам се на хора като теб и Серхио.

— Аз пък не съжалявам за него. Яд ме е. Защото беше тъпо копеле и не осъзнаваше, че не бива да пропиляваш всичко, което имаш. Макар че понякога излизаш от ада, за да осъзнаеш, че не ти е останало нищо. Освен, може би, тихата гордост, че поне в едно нещо си победил. И че успешно си заменил дрогата с друга дрога. Този път предписана — Данте метна чашата по стената. — И ти идва да крещиш, знаеш ли. Ако сега не седях тук да си говоря с теб, щях да

съм навън, да си търся боя — вдигна ризата си и Соледад видя белези от нож по корема му. — Ей това се случва с мен в нощи като тази.

Момичето му обърна гръб и си съблече тениската. Усети как той си поема рязко дъх — знаеше какво вижда. Дълъг блед белег от ребрата до ханша ѝ. Облече се и промълви:

— И с мен се случват подобни неща в нощи като тази. Чужди нощи. Вярваш или не в момента, направил си едно добро, като си се отказал. Повярвай ми, разбирам ги тия работи.

В този момент, на това място тя беше по-стара от двамата. Без значение реалната разлика в годините им, тя се усещаше древна, а той стоеше там, вперил поглед в нея, като изгубено дете, като човек, лишен от смисъл и от сили.

Слезе от високия стол и се приближи до него. Вече не се страхуваше нито от очите му, нито от него самия. Вдигна се на пръсти и долепи устни до неговите.

Данте я целуна лекичко, после, когато тя не се отдръпна, сложи ръце на гърба ѝ, сякаш за да я задържи при себе си и продължи да я целува.

Без да промълви нито дума, се изплъзна от прегръдката му и го поведе към стаите горе.

Измъкна се на зазоряване, без да е мигнала дори за секунда. Данте се бе унесъл малко преди това и тя бе постояла до него двайсетина минути, слушайки тихото му дишане.

Слезе в бара и изчисти, после си смени дрехите и излезе навън. Беше свободната ѝ сутрин и имаше куп работа за вършене.

Остави дрехите в пералнята и се зачуди какво да прави през следващите три часа, докато ги вземе. Чувстваше се добре, защото за първи път от много време не трябваше да се озърта за Алваро. А и не се заблуждаваше — случката с Данте през нощта бе не само заради него — направила го бе и заради себе си. И чудо или не, имаше ефект.

Видя един фризьорски салон насреща си и преди да го е обмислила, се набута вътре. За първи път харчеше собствените си пари без страх. За себе си.

Все пак не си отрязва много от косата. Промяната е хубаво нещо, стига да не се прекалява.

След това си купи една-две дрешки и докато се усети, беше станало време да се връща в бара. Чак като нарами торбите с прането,

осъзна, че ѝ е малко нервно. Ами ако се държеше като кретен и почнеше да я игнорира, за да ѝ покаже, че нищо не се е случило? Или още по-лошо, ако започнеше да я прегръща пред очите на всички?! Не можеше да прецени кое би я засрамило повече.

Влезе в бара и поздрави весело. Преди някой да успее да каже нещо, Серхио, който още не бе отишъл в кухнята, се развика:

— Карамба, моме, е и сега ако отречеш, че има мъж намесен в цялата работа, не съм ти приятел вече.

Момичето се изчерви и подметна нещо, но бързият поглед, който метна към Данте, я шашна — слава богу, че вниманието беше насочено към нея, защото и Данте — хладнокръвният и студен Данте — бе почервенял леко.

Влезе да остави прането в стаята си и след кратко колебание си облече новите дънки. Метна си един бърз поглед в огледалото и видя, че наистина има промяна и не беше в прическата — цялото ѝ лице сияеше.

Понечи да излезе, когато видя малкото листче на възглавницата си. Вдигна го и запали настолната лампа, за да види какво има на него. С молив за графики и ъгловатия почерк, познат ѝ от таблото с менюто, на листчето пишеше:

„Кой би помислил, че самотата^[5] ще се превърне в слънце^[6]...“

Погали буквите с връхчето на пръстите си и ѝ стана топло на душата.

Излезе в бара, като пътъом плесна един зад врата на Серхио, ей така, профилактично. После си сложи престилката и кимна на Данте, без да му каже нищо. Той ѝ подаде листче и каза тихо:

— Маса три не са си платили още.

И вихърът на работния ден ги поде. Като всяка сряда имаше и мач, та успяха да затворят благополучно към един. Серхио приготви сандвичи и за тримата и седнаха на масичката до задната врата.

— Направо съм смачкана — промълви момичето и протегна крака. — Почти не мигнах тая нощ.

— И на кого се дължи това? — закачливо подметна Серхио. — Хайде, хайде, можеш да кажеш. Шефът няма да те слуша, аз ще се погрижа. Какво прави цяла нощ, а?

— Много неща и все хубави — изплезе му се Соледад. Данте отпиваше от бирата си, без да продума. Момичето се зачуди дали след

това нямаше да се състои „отрезвяващия“ разговор на тема „възрастова разлика, отношения шеф-работник и други неудобни точки“...

Така, така... Крайно време беше да живнеш — Серхио се обърна и сръчка Данте в ребрата. — Пич, вземай пример от младото. Докога ще ми се мотаеш като монах наоколо...

С много мъка Соледад успя да не се изкиска. Колумбиецът помърмори още малко щуротии, после си тръгна. Момичето остана да събере бутилките и остатъците от храна, докато Данте заключи след готвача.

Когато приключи и тръгна към стаята си, на вратата се сблъска с Данте. И двамата спряха неловко един срещу друг.

— Благодаря за бележката — пророни Соледад. Не издържаше на погледа му.

— Тръгнала си рано.

— В случай, че се събудиш и съжалиш за станалото...

— Единственото, за което съжалих, бе, че те нямаше — тихичко я прекъсна той.

Момичето направи неопределен жест с ръка. Данте се приближи до нея и я целуна. Тя се остави в ръцете му, без да протестира. Всички въпроси и притеснения от деня сякаш се стопиха. Само че тя знаеше, че не са. Там си бяха, просто... просто не им позволяваше да се покажат.

Изведнъж Данте спря.

— Не мога така. Знам, че само ако реша, ще те имам, но няма да си ти... Ще ми позволиш да те имам, но няма да го искаш.

Момичето го погледна объркано. За какво говореше той по дяволите?

— Не искам да съм просто някой, с когото си, защото той е поискал. Искам да си с мен, защото ти ме искаш. Искам да се научиш на това, разбираш ли? — поклати глава — Не ме разбираш, нали?

— Разбирам те — промълви тя, без да има най-малка идея. — Лека нощ.

Зад себе си чу как той удари с юмрук по стената. И странно, не проклинаше нея, а себе си.

Събуди се потна. Беше ли крещяла пак? Ослуша се за момент — не се чуваше нищо. Сънят я бе връхлетял отново и този път беше по-жесток. Тя усещаше нечие присъствие в мрака, но колкото и да

викаше, никой не дойде да ѝ помогне. Заплака тихичко, свита на кълбо. Мислеше си за Данте и за думите, които не разбираше напълно.

Целия следващ ден бе подтисната, нямаше и помен от живостта и закачливостта. Данте също беше мълчалив, но при него разликата почти никога не се забелязваше. Едва издържа до вечерта, усещаше очите си подпухнали и червени.

Миеше чаши зад бара, а последните двама клиенти си допиваха бирата. Данте чистеше масите, когато в помещението влезе дребен мъж с латиноамерикански черти. Нямаше да му обърнат внимание, ако не беше трясъкът на счупена чаша иззад бара.

Соледад беше пребледняла и стискаше двете си ръце толкова силно, че бяха посинели. Тънка струйка кръв се стичаше по едната. Данте понечи да я приближи, но го изпревари niskият човечец:

— Соледад, дъще... Радвам се да те видя.

— Какво правиш тук? — просъска момичето и всички подскочиха. Досега не я бяха виждали такава. Серхио, който се бе подал на вратата на кухнята, погледна Данте въпросително. Данте му протегна ръка „Почакай!“ и се измести зад дребния човек, за да реагира, ако е нужно.

— Аз... исках да ти кажа, че майка ти... тя почина преди няколко месеца и от тогава те търся... искам да сме семейство, както едно време...

При тези думи, преди някой да успее да реагира, Соледад прелетя над бара. В ръце държеше бухалката, която обикновено стоеше под бара и преди някой да каже или направи нещо, се метна върху човека и започна да го налага. Ако беше по-яка, би могла да го убие, но яростта ѝ даваше достатъчно сила да го повали на земята.

Данте се втурна срещу нея и получи един удар по рамото, преди да дръпне тежкото дърво от ръката ѝ и да я прегърне. Тя продължи да се съпротивлява, а дребният тип се вдигна, обърсвайки кръвта от устните си с ръкав.

— И ти си луда кучка като майка ти!

— Не смей да говориш за майка ми, кучи сине! Ти си я убил, ти, копеле мръсно! И сега идваш тук и ми говориш за семейство, какво семейство съм ти аз на теб, изрод! Насилник на деца! Ако още веднъж те видя тук...

Дребният тип понечи да каже още нещо, но на рамото му се стовари огромната лапа на колумбиеца.

— Хайде, приятел, чу я! И ако бях на твое място нямаше да се появявам пак тук. Че това твоето си беше чисто нападение над девойчето...

Гласът му заглъхна навън, заедно с протестите на дребния. Двата последни клиенти се изнизаха тихичко, оставяйки пари на масата. Данте не смееше да я пусне — все още бе напрегната като струна в ръцете му.

— Кучи син! Гаден кучи нагъл син!!!

— Отиде си — успокояващо промълви Данте и я целуна по косата.

В този момент някой се прокашля — Серхио се бе върнал.

— Изпратих господина и поговорих с него. Едва ли ще се появи пак в квартала. То да ти кажа и мен ще ме е страх да идвам на работа вече, с такива колежки...

Раменете на Соледад се разтресоха и за момент и двамата се стреснаха още повече. Не я бяха виждали да плаче. После осъзнаха, че се смее и Данте я пусна.

— Добре, че нямаше хора, инак бизнесът ти щеше да пострада — хълцайки рече тя.

— Майната му — отвърна Данте. — Ти добре ли си? Ела да ти видя ръката. Серхио, затвори ти вратите, моля те.

Проми ѝ ръката и я зави с малко бинт. Не беше нищо особено — драскотина, но той проточи колкото може повече, докато момичето му промълви развеселено:

— Спокойно де, няма да ми паднат червата от там!

— Какво беше това — не се стърпя Серхио. — И от къде тоя индивид познава майка ти?

— Спеше с нея през последните десет години. И с мен му се искаше, макар че не му се отвори парашута.

— Че ти тогава си била...

— Започна, като бях на десет. Успях да избягам и от тогава всяка вечер, в която мама беше на работа, аз спях по улиците.

Серхио удари с огромната си лапа по масата:

— Ех, ако го знаех преди малко... Друг разговор щяхме да проведем с господин „семејство както някога“...

— Няма смисъл — отвърна Соледад. — Свърши се. И мама вече не е при него. Колкото и откачено да прозвучи... Радвам се, че се е спасила. Накара ни да дойдем тук, само аз и тя... а брат ми го остави в Сао Паоло. Щели да го вземат после... Само че после така и не дойде. Защото знаеше, че ако брат ми дойде, ще му кажа какво става и ще го кастрира — момичето се вгледа в ръката си. — Мамка му, защо ме спряхте?

Двамата не казаха нищо.

— Като станах на петнайсет, избягах с едно момче... мама е плакала много, знам си, но не можех да ѝ кажа... Просто не можех. И така се започна... — стресна се и погледна Данте. После промърмори — искам да си легна. Ще се видим утре, нали?

И избяга в стаята си.

Внезапно, сякаш на екран, видя живота си и осъзна какво беше искал да ѝ каже Данте. Животът ѝ бе минал така — да спи с мъже в замяна на покровителството им. Да спи с тях, когато те го поискат. Да не обича, да не желае... Да търгува със себе си, като подтиска чувствата си. Това не искаше той, да е с нея в замяна на нещо. Просто искаше да я отърве от рамките, в които сама се бе затворила.

Разплака се и се тръшна на леглото. Не ѝ пукаше дали я чуват или не, болеше я от това, което бе научила за себе си. Плака дълго. Чу го как спира пред вратата ѝ, но не влезе. Накрая заспа изтощена.

И попадна пак в съня. Забори се с огромните вълни, замята се и се опита да извика за помощ, но бистрата вода я заливаше на талози и давеше... и изведнъж почувства нечий ръце около себе си. Устните на Данте се впиха в нейните и ѝ дадоха глътка въздух. „Не се бой, малката! Тук съм“ — мълвеше ѝ безспир и водата започна да се отдръпва.

Събуди се, този път не от страха. Беше изпълнена с чувство за победа и за свобода.

В стаята му още светеше. Когато влезе, го завари заспал на леглото над скицника си. Издърпа го леко и понечи да го остави на пода, но рисунката привлече вниманието ѝ. Беше лице на каменна богиня, на момиче, студено и надменно, момиче с нейното лице. А в очите му се отразяваше коленичил мъж, дребен и слаб, протягащ напукано сърце към богинята си.

Остави я на пода и погали лицето му. В съня си изглеждаше толкова беззащитен... Внезапно той отвори очи и прошепна:

— Здравей, малката ми. Надявах се да е истина.

— Истина е — отвърна Соледад и се пъкна в прегръдката му. — Този път няма да си тръгна на сутринта... Обещавам.

Посрещнаха зората заедно.

Завръщам се по пътеката на спомените, а всичко изглежда някак по-малко и по-старо. Разнебитеният асфалтов път през пооредялата борова гора, къщичките покрай него, площада, който някога ми се струваше огромен с проснатото сено, чиито аромат се носеше навсякъде. Селото е последното по отбивката, пътят умира на площада му пред читалището и хоремага, библиотеката, в която толкова обичах да ходя като малка — прашно малко помещение на втория етаж на читалището. А на сцената на първия етаж колко ли пъти бях гледала „спявките“ на пенсионерския клуб, че дори веднъж Стоянка Мутафова и Георги Парцалев в „Госпожа министершата“.

Завръщам се на село след години, прекарани на гурбет, завръщам се с мъжа ми, за да му покажа част от живота си, за да го запозная с дядо ми. После пак заминаваме в студената чужбина, там, където сме хора без минало, без история, просто имигранти. Дървета без корен, подмятани от бури и кризи, от хорската омраза и недоверие.

Къщата е същата каквото я помня, само се е смалила. Напомням си, че всъщност аз съм пораснала. Зелената олющена порта виси малко на криво, от двете ѝ страни покритите с цвят Дървесни ружи. Малка пътечка от цимент води до стълбището, което едно време ми се струваше по-стръмно и от връх Ботев, а сега са само шест стъпала до бялата входна врата. Вратата е отворена, там чака дядо. По-дребен е, отколкото си го спомням, малък и някак остарял. Как ли ме вижда той?

Прегръщам го и преглъщам сълзите си.

— Е, дойдохте значи! — казва той и ни въвежда в някогашния палат на игрите. Мирише на скара, във външната мивка се изстудяват няколко бутилки бира и диня. На масата — салата и хляб, от оня едновременен хляб тип „Добруджа“, с жилавата коричка. Слава богу, до тук не е достигнал прогресът, мисля си. Сядаме и вадим подаръците за него — лула и тютюн, бутилка испанска ракия.

— Това да откажеш по-лесно цигарите — подкачам го аз, а той се усмихва беззъбо:

— Аз, чадо, на моите години нищо не отказвам вече — после ни доверява, вече сериозен, че от година и половина не пие нищо друго освен биричка. Изненадва ме. Все пак балканджийско чедо... но ме и радва.

През отворения прозорец на кухнята се вмъква шарено коте и започва да ни се умилква подред, а дядо ми чупи част от едно кюфте и му го дава с ръка. И това си го спомням. Сякаш беше вчера.

След обяда, който има вкус на детство, но и на преглътнатите ми сълзи, мъжът ми отива с дядо да види казана за ракия — гордост и хоби на всеки балканджия.

Аз отивам до малката библиотека в задната стая. Всяка една книга тук ми е позната, като стар приятел ми е. Някои не разбрах докато ги четях, все пак съм била десетина годишна. Но си спомням всички. Взимам на посоки една — оказва се ръководство по зайцевъдство. Едно време планирах да си правя ферма за зайци. Знаех наизуст ръководствата, бях измислила всичко, освен момента с клането. Всъщност това ме накара да се откажа от плановете си, самата мисъл да коля или продавам пухкавите създания ме докарваше, а и все още го прави, до сълзи.

Посягам да оставя книгата и нещо пада от нея — няколко сгънати листа, изписани с детски почерк. Вдигам ги и зачитам. „План за военни действия срещу баба“. Ха сега де, това защо не го помня?! Почеркът е разкривен и грозноват — моят си е. Резултат от „обръщане“ на ръцете ми за писане, от лява започнах да пиша с дясна. За съжаление, закачих първите няколко години училище през комунизма, когато да си различен беше болест и трябваше да се излекува.

Продължавам да чета. „Днес баба нарече Ричи мръсна кучка, понеже се крие на сянка под зелето. С това вече прекали. Обявяваме ѝ война...“ По-нататък имаше описание на подривната дейност, която сме провеждали. Имаше и продължение, за бойкот на баба и дядо, защото заклали петела. Помнех го тоя петел, голяма гад беше. Само се хвърляше да ни кълве със сестра ми. Ама върви разбери начина на мислене на малките невинни създания.

Нещо се търкулна по бузата ми и падна върху листите. Докоснах лицето си — плачех. Чух, че „поклонниците на казана“ се завръщат и избягах в банята. Откакто наближих трийсетте, станах много „емоционална“, а това не ми харесва да го показвам. Седях на стъпалото на банята и плачех като луда. Не беше онзи плач, шумния, придружен с хлипане и подсмърчане. Просто сълзите се търкаляха безспир, капеха върху плочките и дълбаеха вадички в праха.

Двата дни ги прекарахме по ливадите и полята, за гъби или просто ей така, на разходка. През цялото време сърцето ми бе свито на топка, всяко изтласкване на кръвта му костваше прекалено много. Страх ме беше, не исках да се върна и да загубя отново частичката от себе си, която бях открила зад зелената олющена врата с двете Дървесни ружи, потънали в цвят.

На сутринта, когато щяхме да си ходим, чух, че дядо ми стана и отидох при него в кухнята. Иначе щеше да се появи при нас и да ни призове на кафе. Искаше ми се да си поговоря с него насаме, а и мъжът ми трябваше да поспи още — чакаха го повече от 400 километра до София.

Кафето беше черно и малко горчиво. „Нова бразилия“, какво друго да е. Познавах хора в Испания, които го купуваха на двойна цена от българските магазини там, въпреки че можеха да намерят по-евтино кафе в испанските. Всъщност, въпросните хора казваха, че кока-колата не е хубава, доматиите не са хубави, сиренето е гадно... Понякога се чудех какво дявол го взел ядат? И за това ли от апартаментите им всяка вечер се носеше ароматът на скара? Явно поне месото си беше месо. Или те не бяха чак такива патриоти, за каквито се пишеха.

— Виждам те със свито сърце — откъсна ме от мислите ми дядо. — Не ти се идваше?

— Не ми се тръгва — отвърнах му. Сълзите заплашваха да ме превземат пак, за това отидох до прозореца. — Селото е безлюдно.

— Ми те, младите, са по градовете. Или по гурбет като вас. Само старци останахме, пък и не много. Взехме да си отиваме малко по малко.

— А ти как си?

— Аз съм добре, не ме мисли ти мен. Живота си гледай, мъжа си. Аз тук и дръвца си имам, и зеленчук. Само правнуци чакам.

Загорча ми. Как да му кажа, че няма и да дочака? Че не искам децата ми да растат в Испания, а в България скоро няма да си дойда? Не му отговорих, отпих от кафето.

— Знам какво те тормози — продължи дядо ми. — И с мен се случваше, докато бях в града. Не се чувствах на място, все копнеех за тук. Дърво без корен бях, все се чудех как да избягам и да се прибера, макар и за малко. Чак сега разбирам какво е било. Корените ти не са на определено място. Корените са тук — той докосна сърцето си. — Където са ти любимите хора, там са. Не си мисли, че тук ще си пощастлива или ще ти е по-лесно. Просто не забравяй от къде идваш и ще се чувстваш добре, където и да отидеш. Това е най-важното.

Как си преглътнах сълзите, само аз си знам.

Заминахме си на обяд за София, а на другия ден — за Мадрид. Превъртах думите му в главата си много пъти, много пъти плаках над тях. Години по-късно разбрах какво е искал да ми каже, примирих се, даже свикнах, само че него вече го нямаше, за да мога да му го кажа.

[1] bicho — буболечка (исп.) ↑

[2] orujo — испанска ракия ↑

[3] пеперуда — вид сгъваем нож ↑

[4] Тринитарио — престъпна банда, вилнееща в Мадрид ↑

[5] soledad — исп. самота ↑

[6] sol — исп. слънце ↑

Издание

Северина Самоковлийска. Скрити белези

Издател Фондация „Буквите“

Българска. Първо издание

Редактор: Камелия Иванова

ISBN: 978–954–9375–78–6

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.